

KRAJAN

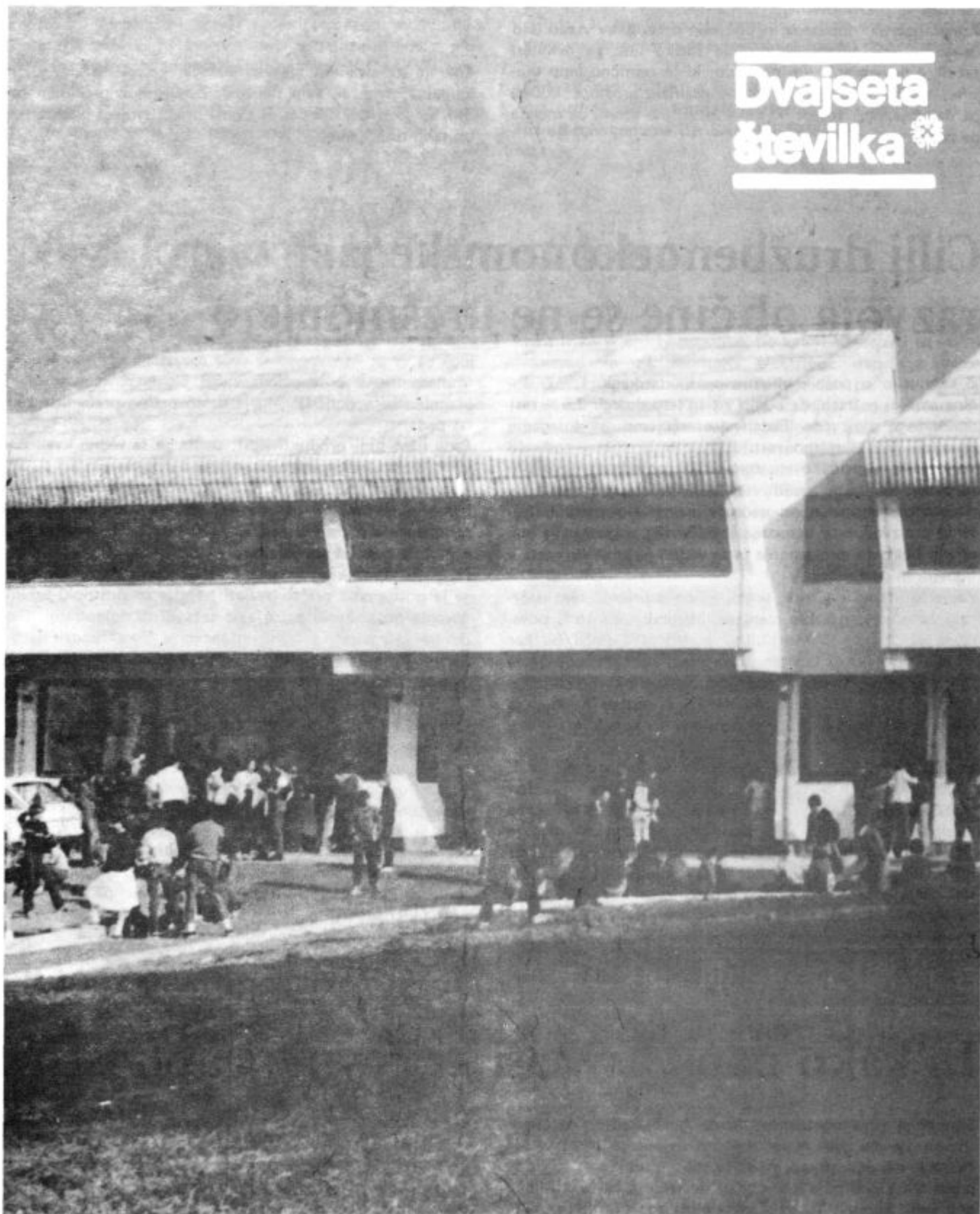
glasilo krajevne konference szdl ilirska bistrica

datum: 18.10.1985

Cena 50 din

Leto 6 Številka 20

Dvajseta
številka ❁

**KNJIŽNICA MAKSE SAMSA
ILIRSKA BISTRICA**

Dragi krajani

Poletje se je končno poslovilo — take obilice sonca kot letos že dolgo ni bilo.

Tako smo nekoliko vedrejšega obraza zakoračili v jesen: da bi pospravili tako ali drugačno letino in se tudi sicer oskrbeli za prezimovanje.

Konec poletja, dopustov in počitnic pravzaprav vsako leto oznanijo naši šolarji — letošnje šolsko leto so nekateri začeli v novem šolskem poslopju, ki je resnično lepo urejeno, vendar je v njem še vedno premalo prostora. Počasi pa daleč je sicer recept, ki velja za večino stvari, pa menda ne za vse . . .

Cilji družbenoekonomskega razvoja občine se ne uresničujejo

Z resolucijo o politiki družbenogospodarskega razvoja občine smo si načrtali, da bomo v tem letu dosegli 2,5 % rast družbenega proizvoda. Sedaj pa ocenjujemo, da dosegamo le okoli 0,5 % realno rast. Bistvenih izboljšanj tudi do konca leta ni pričakovati, temveč bo potrebno veliko prizadevanj, da bi ohranili vsaj sedanjo stopnjo rasti. Na navedeno odstopanje od načrtov je vplivalo zlasti zmanjšanje proizvodnje v industriji (LESONIT), nedoseganje planirane blagovne proizvodnje in še vedno padanje prometa v trgovini in gostinstvu.

Zadovoljni smo do sedaj skoraj edino z uresničenim načrtom zunanje trgovinske menjave. Planirali smo 15 % povečanje izvoza na konvertibilno področje, dosegli pa kar 29,9 % povečanje. Ob tem smo planirali 10 % povečanje uvoza iz konvertibilnega področja, vendar pa smo ga povečali le za 6,4 %. Glede na nekatera dejstva pa obstaja bojazen, da se bodo tudi ti rezultati do konca leta nekoliko poslabšali.

Obdelava poslovnih rezultatov delovnih organizacij za 1. polletje kaže, da bistveni kvalitativni premiki v gospodarjenju letos niso bili izvršeni in da se ugotovljene negativne tendence iz prejšnjih let nadaljujejo. Čeprav se nam je ekonomičnost ohranila na ravni lanskega leta, nam je delež materialnih stroškov v celotnem prihodu bistveno porastel. Naše gospodarstvo plačuje izredno velik delež sredstev za obresti za kredite, vendar se ne glede na visoko obrestno mero organizacijam obseg kreditnih sredstev povečuje.

Kakorkoli, v zadnji četrtini letošnjega leta bomo naredili, kar po najboljših močeh zmoremo — da bi pričakali še eno novo leto, se postarali za tristošestdeset dni in bili za toliko izkušeni modrejši. Malce modrosti pa je vedno dobrodošlo, mar ne?

Srečno. In lep pozdrav.

Uredniški odbor

P.S.

Tole je že dvajseta številka našega, vašega lista. Že kar jubilejna stvar, se vam ne zdi? Zahvaljujoč predvsem tistim, ki so ostali cel čas — zvesti bralci svojega glasila. Naj bo tako tudi naprej.

V nasprotju s povprečjem v SR Sloveniji pa nam delež akumulacije v dohodku, ki je daleč podpovprečen, še vedno pada.

Pada nam tudi produktivnost, slabša se še vedno kvalifikacijska struktura zaposlenih.

Čeprav so se izgube glede na enako obdobje v lanskem letu bistveno zmanjšale, nas to ne sme zadovoljiti. Trenutni problemi na področju prodaje, zlasti v LKI Lesonit in tudi v PLAMI nam to potrjujejo.

Program sanacije poslovanja v LKI Lesonit je bil izdelan in se je postopoma pričel izvajati, vendar so postopki uresničevanja posameznih nalog zelo težavni in dolgotrajni. Glede na spremenjeno tržno situacijo v lesni branži pa bo potrebno preveriti koncept sanacije oziroma ugotoviti, če ta še ustreza.

Izdelan je bil tudi program sanacije izgube v Hmezadu, ki pa ne zagotavlja trajnega pozitivnega poslovanja. Do konca leta bo moral biti izdelan celovit program nadaljnega razvoja in organiziranja kmetijstva v občini. Dosega se načrtovana proizvodnja mesa in mleka, k čemur so veliko prispevale stimulacije iz sklada za intervencije. Poročilo o uresničevanju letošnje občinske resolucije je pokazalo, da ostaja še vrsta nalog, ki se delno izvršujejo ali pa se sploh ne izvršujejo. Občinski izvršni svet je sprejel program aktivnosti, ki naj bi pripeljale do tega, da bi se v letošnjem letu čimbolj približali načrtovanim ciljem.

In kako naprej v naši krajevni skupnosti?

Seveda je prva ugotovitev ta, da brez sredstev samoprispevka ne bo šlo. Nalog kot so delovanje delegatskega sistema na eni strani in skrb, da se uredi to ali ono predvsem s področja komunalne dejavnosti, bo postavljeno pod velik vprašaj. Tu bi predvsem opozorili še na to, da bi

če je le mogoče, sredstva samoprispevka v naši krajevni skupnosti združevali s sredstvi SKIS, SIS, DO, nekaj pa postorijo tudi sami občani s prostovoljnimi delom. Tako nam podatki za letošnje leto kažejo, da je vrednost del čez 200% večja od sredstev, ki smo jih v KS združevali za

realizacijo raznih nalog. Prav tako ne smemo zanemariti aktivnosti krajevne skupnosti in njenih organov pri tesnejšem sodelovanju z delovnimi organizacijami. Res je, da je led prebit samo pri DO TOK, vendar pričakujemo, da bo v bodoče tesneje sodelovali še z marsikatero delovno organizacijo v naši krajevni skupnosti, saj smo to smer sodelovanja začrtali tudi v smernicah za naslednje srednjeročno obdobje. Ko smo že pri smernicah, naj nekaj besed namenimo tudi njim. Glede na dosedanji razvoj, ocenjenih možnosti in pogojev za razvoj v srednjeročnem obdobju, si bomo prizadevali predvsem doseči tri temeljne cilje:

1. zanesljiv vir financiranja vseh potreb v KS,
2. tesnejšo povezavo z združenim delom,
3. takšno delovanje delegatskega sistema, v katerem pride do izraza resnični interes delovnih ljudi in krajanov.

Nadalje so v smernicah opredeljene tiste naloge, ki niso samo naloge naše krajevne skupnosti, ampak so naloge širšega družbenega pomena. To so naloge na področju TELESNE KULTURE, PTT PROMETA, TURIZMA UREDITVE SEJMIŠČA in VARSTVA OKOLJA. Sledijo naloge s komunalnega področja, ki so razdeljene na 9 podskupin od cest do pokopališke dejavnosti. Na kratko je v smernicah zajeto tudi področje SIS družbenih dejavnosti. Na področju PRESKRBE pa je v smernicah dano zopet nekaj poudarka. Na koncu je omenjeno tudi sodelovanje naše krajevne skupnosti s sosednjimi krajevnimi skupnostmi.

Več ali manj so tako v smernicah zajete vse tiste naloge, ki nas najbolj žulijo. Realizacija zastavljenih nalog pa je odvisna od referendumu ZA SAMOPRISPEVEK.

KS

Naša krajevna skupnost letos

Za razliko od prejšnjih let smo plan za letošnje leto zastavili zelo obširno, saj smo planirali kar sedem prioriteten nalog. Glede njihove realizacije smo se dogovarjali in se še dogovarjamo z delovnimi organizacijami, SIS, SKIS in tudi s krajanji. Pa poglejmo malo podrobneje vsako nalogo in njeno realizacijo.

1. Javna razsvetljava Spetič — most na reki Reki

Ta naloga je bila postavljena že v lanskim planskih aktih krajevne skupnosti — z vprašanjem, če bi planirana sredstva v višini 6.000.000 dinarjev zadostovala. Po predračunih, ki

smo jih dobili od Elektro-Sežana, so ta sredstva zadostovala le za sklenitev pogodbe, po kateri so stroški za elektro material in za montažo električne napeljave znašali 850.000 dinarjev. Za vsa zemeljska dela pa se je obvezala krajevna skupnost. Ker se tu srečujejo interesi občanov, je bilo dogovorjeno, da krajevna skupnost krije stroške materiala, vsa dela (izkop, položitev plastičnih cevi in izdelava jaškov) pa opravijo krajanji sami. Tako se prihranek za krajevno skupnost kot za občane ocenjuje na okrog 200.000 din. Čeprav dela časovno nekoliko zaostajajo, je to vendarle lep primer sodelovanja.

Pripravljalna dela za sejmišče v Rečici

Asfaltiranje ceste v Jurčičevi ulici

2. Ureditev sejmišča

Ta naloga je bila dolgo časa trn v peti in kamen spotike ne samo v naši krajevni skupnosti, ampak tudi v občinskem merilu. Dokazali smo, da se z malo dobre volje in s sodelovanjem vseh zainteresiranih (KS, SKIS, upravnih organov SO), da marsikaj storiti. Opravljen je že celoten odkup zemljišča v Rečici v izmeri 5000 m², pridobljena so že skoraj vsa soglasja. S pomočjo pripadnikov JLA je bil izvršen izkop travnatega terena; pripeljalo se je 300 m³ odpadnega gradbenega in drugega materiala za nasip. Pričakujemo, da bo izgradnja potekala v fazah. Predračunska vrednost znaša čez 6.000.000 din. Trenutno je na razpolo- go le 1.740.000 din.

3. Asfaltiranje Jurčičeve ulice

Za izvedbo te naloge je bilo potrebno zbrati 7.400.000 dinarjev. Ta sredstva so združevali KS Ilirska Bistrica, Komunalno gradbeno podjetje, GG ŹOZD Ilirska Bistrica, SKIS in SIS za ceste. Čeprav se dela nekoliko zavlačujejo, moramo vseeno omeniti, da smo obnovili celotno kanalizacijo, vodovod, del krajanov pa si je uredil 40 m nove kanalizacije. Postavljene so drenažne cevi za podtalno vodo. Tako obnovljeno cestišče nam, upamo, ne bo delalo več preglavic.

4. Ureditev Tomšičeve ulice

Pri tej nalogi ne moremo mimo DO TOK. Ta delovna organizacija je namreč prva v naši KS, ki je pristopila k

samoupravnem sporazumu o zadovoljevanju skupnih potreb in interesov med DO in KS. O tem bo nekoliko več govora v naslednji številki Krajana. KS Ilirska Bistrica in DO TOK sta se dogovorila, da s skupnimi močmi uredita Tomšičevo ulico. Predvidena je fazna ureditev, to je kanalizacija na celotni dolžini in postavitve robnikov ter pločnika na drugi strani ulice ter v končni fazi asfaltiranje. V letošnjem letu predvidevamo ureditev kanalizacije, za kar iščemo najboljšega ponudnika.

5. Župančičeva ulica je prevlečena z novo asfaltno prevleko, ki jo je v celoti financiral SKIS

Pri ostalih dveh nalogah se nekoliko zatika, kajti predvidevali smo, da jih bomo rešili s pomočjo delovnih organizacij. Vsekakor bodo naloge, kot je ureditev Trnovske ulice in razširitev Vodnikove ulice na prvem mestu nalog v KS za naslednje leto.

Zaradi pomanjkanja sredstev v KS se zatika tudi pri realizaciji nekaterih manjših nalog. Na koncu pa je vsekakor treba omeniti, da znaša vrednost opravljenih del v letošnjem letu 15.000.000 dinarjev, da pa znašajo sredstva samoprispevka 4.000.000 dinarjev.

Iz vsega tega je razvidno, da se pobude v naši krajevni skupnosti za združevanje sredstev bogato obrestujejo. To je bila tudi več ali manj izkušnja, ki smo jo upoštevali pri pripravi smernic za naslednje srednjeročno obdobje. Še bolj pa bomo dali poudarka združevanju sredstev v srednjeročnih planskih dokumentih naše krajevne skupnosti. Sredstva samoprispevka bomo tako vsaj še enkrat oplemenitili.

KS

Sviščakom se obetajo boljši časi

Kaže, da se dolgoletne želje ljubiteljev zimskih športov po urejenem smučarskem središču na Sviščakih vendarle uresničujejo. Snežne razmere, ki so pod Snežnikom naravnost idealne, so doslej spričo pomanjkanja denarja ostajale le malo izkoriščene. Dosedanji poskusi, ki so bolj ali manj sloneli na delu zavzetih amaterjev, ki traja že dobrih 15 let, niso mogli premakniti stvari z mrtve točke. Narejeni so bili projekti, ki so sicer veliko obetali, vendar se je vedno zataknilo pri denarju.

Tokrat pa gre za res. Turistična organizacija Kvarner Ekspres iz Opatije je pokazala resno pripravljenost investirati sredstva v izgradnjo zimskošportnega središča na Sviščakih, ki naj bi v nekaj letih dobilo svojo podobo. Za začetek bo Kvarner Ekspres vložil sredstva v višini 50 starih milijard kot kredit pod izredno ugodnimi pogoji s 7 odstotno fiksno obrestno mero za dobo vračanja 15 let. Začetek vračanja bo tedaj, ko bo zaživela posebna delovna organizacija, ki bo upravljala s smučarskim središčem.

Izdelan je že elaborat o ekonomski upravičenosti investicije, ki so ga sprejeli vsi trije zbori občinske skupščine na

zasedanju 1. oktobra. Občinska skupščina je tudi sprejela sklep o ustanovitvi delovne organizacije Rekreativno turistični center Snežnik v ustanavljanju, s katerim bo upravljala Svet RTC Snežnik. Imenovali so tudi direktorja nove DO. Izvedba celotnega programa bo potekala v več fazah, v skladu z razpoložljivimi sredstvi. Prva faza izgradnje, ki bo predvidoma trajala do leta 1987, bo obsegala poleg ureditve nujnih infrastrukturnih objektov (voda, elektrika, telefon, parkirišča) še izgraditev treh žičnic na hribu Udniku nad Sviščaki. Nadalje naj bi v tej fazi adaptirali hotel Turist in povečali prenočitvene zmogljivosti na vsaj 100 ležišč. Na Sviščakih bo zgrajena restavracija s trgovskim delom.

V končni fazi, ki pa bo seveda odvisna od uspešnosti izgradnje prve faze in poslovnih rezultatov bodočega smučarskega središča, bi na celotnem kompleksu pridobili 16 žičnic, 885 ležišč v hotelu in apartmanih, 459 sedežev v restavracijskih prostorih in številne spremeljajoče objekte, ki sodijo k takemu velikemu športnorekreativskemu kompleksu.

Tomo Šajn

Samoprispevek – temelj razvoja krajevnih skupnosti in družbenih dejavnosti

Zadnja finalna dela pri izgradnji dela II. faze nove osnovne šole

Več kot 19 let mineva od takrat, ko smo se prebivalci občine Ilirska Bistrica prvič odločili, da z dodatnim zbiranjem sredstev omogočimo vzgoji in izobraževanju ter predšolskemvarstvu ustrežnejše mesto v našem družbenem razvoju. Nove šole v Knežaku, Podgradu, Kuteževem, obnovljene stavbe v Jelšanah in Pregarjah, predšolski oddelki pri vseh teh šolah ter nova vrtca v Il. Bistrici dokazujejo, da so bila sredstva pravilno in smotno uporabljena. Konec preteklega desetletja sta ostali odprti vprašanji – izgradnja nove osnovne šole v Il. Bistrici in ohranitev stavb bivših podružničnih šol, temu pa so se pridružile krajevne skupnosti, ki zaradi neurejenega sistema financiranja niso mogle razreševati niti najnujnejših infrastrukturnih problemov – cest, vodovodne napeljave, telefonske zveze, električnega omrežja, javne razsvetljave, kanalizacije in podobno.

V novembru 1980 se je na referendumu ob zelo visoki udeležbi delovnih ljudi in občanov skoraj tri četrtine glasovalnih upravičencev odločilo za uvedbo III. samoprispevka ter tako podprlo predloženi program hitrejšega in enakomernjšega razvoja krajevnih skupnosti oziroma nadaljnjega vlaganja v osnovno šolstvo.

Samoprispevek je bil izglasovan za obdobje petih let, in sicer po stopnji 2 % od čistih osebnih dohodkov oziroma drugih virov, ki jih prejema ali pridobivajo občani s svojim delom. V KS Il. Bistrica porabimo 20 % tako zbranih sredstev za sofinanciranje komunalnih in drugih potreb krajevne skupnosti, 80 % pa za skupni program. V ostalih KS je to razmerje 50 : 50. V petih letih bomo zbrali približno 190 milijonov dinarjev, pri čemer namenimo za izgradnjo objektov družbenih dejavnosti 120 milijonov, 7 pa za razvoj krajevnih skupnosti. V Il. Bistrici se oblikuje 45 % vseh sredstev, kar pomeni, da bo za lastne potrebe na razpolago 17 milijonov, za šolske investicije pa 68 milijonov. S sredstvi samoprispevka za financiranje izgradnje objektov družbenih dejavnosti gospodari upravni odbor, ki je sredstva razporejal v skladu z referenduskimi izhodišči in letnimi finančnimi načrti sklada. Večina sredstev je bila porabljena za izgradnjo nove šole. Zaključena je bila I. faza, ki obsega 8 matičnih učilnic, energetske in druge

spremljajoče prostore, v septembru tega leta pa je bila predana svojemu namenu tudi druga faza, ki omogoča pouk na predmetni stopnji. S tem je bil v Il. Bistrici omogočen prehod na enoizmenski pouk. Zgrajenih je dodatnih 11 specializiranih učilnic, prostori za šolo s prilagojenim programom, upravo ter zasilni prostor za telesno vzgojo (130 kvadratnih metrov). Skupaj z opremo znaša vrednost te faze 150 milijonov dinarjev.

V vzdrževalna dela na stavbah podružničnih šol Harije in Vrbovo je bilo vloženi 2,46 milijona din. Adaptacije so zahtevale več sredstev, pa je razliko prispevala skupnost otroškega varstva in KS.

Tudi v krajevnih skupnostih so sredstva občinskega samoprispevka omogočila uresničevanje novih, pa tudi nadaljevanje zastavljenih nalog iz prejšnjega obdobja, čeprav ta sredstva sama po sebi niso povsod pomenila poglobitvega vira. Obogatena z drugimi sredstvi, predvsem z dodatnimi krajevnimi samoprispevki, sredstvi OZD, SIS, proračuna občine ter namenski prispevki krajanov v denarju, delu in materialu so omogočila razširitev mnogih problemov komunalne infrastrukture pa tudi nemoteno delovanje krajevnih skupnosti. Krajevni samoprispevek so v tem obdobju uvedle skoraj vse krajevne skupnosti, razen Dolnji Zemon, Il. Bistrica, Srarod, Novokračine in Šembije.

Viri sredstev za izvedbo nalog v KS v letih 1981–1984 so bili naslednji:

	% od skupne vrednosti	
1. Občinski samoprispevek	43.142.315	32,8
2. Krajevni samoprispevek	32.710.148	25,0
3. Namenski prispevki krajanov in najeti krediti	9.894.668	7,5
4. Prispevek KS: v delu	20.244.600	15,4
– v materialu	356.000	0,3
5. Prispevek OZD	8.019.123	6,1
6. Sredstva SIS	14.717.950	11,2
7. Iz proračuna SOB	2.276.500	1,7
SKUPAJ	131.361.303	100

V finančni konstrukciji izvedenih programov krajevnih skupnosti predstavljajo sredstva občinskega samoprispevka 32,8 %, lastna sredstva in ocenjeno prostovoljno delo 48,2 % ter ostala sredstva 19 %. Največ sredstev so krajevne skupnosti namenile za vzdrževanje in asfaltiranje cest (36,9 % vseh vloženi sredstev), širjenje PTT omrežja (23,6 %), vodovodno napeljavo (14,8 %), izgradnjo ali rekonstrukcijo kanalizacije (5,6 %) in javne razsvetljave (6 %). Količinsko pomeni to:

- asfaltiranih 25,8 km poti,
- rekonstruiranih in zgrajenih novih poljskih poti 104 km,
- popravljanih 123,5 m mostov,
- rekonstruirano in zgrajeno 25 km kanalizacije,
- napeljanih 900 telefonskih priključkov,
- napeljanega 40 km vodovoda,
- za javno razsvetljavo postavljenih 255 svetlobnih teles,

– vložena so bila sredstva v izgradnjo trafo postaje, rezervoarjev za vodo, gasilskih domov itd.

V KS Ilirska Bistrica je bilo v letih 1981–1984 uporabljenih 10,5 miliona din, kar je skupaj z drugimi viri omogočilo izvedbo naslednjih nalog:

– rekonstrukcija ulic 2,5 km	2.492.417
– izgradnja mostu – 15 m	80.000
– kanalizacija – 120 m – sof.	793.842
– PTT omrežje – 350 prik.	6.776.917
– javna razsvetljava	1.670.862
– izdaja glasila Krajan	1.338.081
– sejmišče	1.450
– funkcionalno delo	1.860.963
– ostalo	500

V razpravah o porabi sredstev samopriskpevka je bilo ugotovljeno, da so bila sredstva trošena racionalno, pa tudi pridobitve so bile marsikje večje od načrtovanih.

Krajan s prostovoljnim delom gradijo kanalizacijo

In kako naprej?

V tem letu se nam torej samopriskpevek izteče.

Ob obravnavah v vseh družbenopolitičnih organizacijah, skupščini občine ter organih krajevnih skupnosti pa so bila izpostavljena številna še nerešena vprašanja, izmed katerih še najbolj izstopajo:

– delovanje in razvoj krajevnih skupnosti,
– nadaljevanje izgradnje II. osnovne šole v Ilirski Bistrici.
V naslednjih letih združeno delo bistveno ne bo moglo prispevati k razreševanju teh problemov, zožene pa bodo tudi možnosti splošne in skupne porabe, zato ostaja samopriskpevek edina možnost za izpolnitev zastavljenih nalog.

Na teh osnovah je Odbor za pripravo IV. samopriskpevka opredelil izhodišča za uvedbo samopriskpevka. Rezultat nekajmesečnih razprav v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela o izhodiščih pa je program, ki je v tem času v javni razpravi.

Program se v nekaterih delih bistveno razlikuje od izhodišč., kar dokazuje, da je bila razprava v delovnih kolektivih in krajevnih skupnostih že v tej predhodni fazi nujna, obenem pa opozarja na dejstvo, da so se občani vključili vanjo z vso potrebno zavzetostjo in odgovornostjo. Tako je bilo v izhodišča vključeno tudi sofinanciranje razširitve zdravstvenega doma v II. Bistrici, toda večina razpravljalcev je to možnost zavrnila. Pri tem je bilo vedno znova izpostavljeno stališče, da je potrebno doseči višjo kvaliteto

raven zdravstvenih storitev v sedanjih razmerah, kajti prostorski pogoji niso ključni razlog za nezadovoljstvo pacientov.

Sam predlog razširitve je potrebno natančneje prostorsko in finančno opredeliti ter proučiti možnosti za realizacijo najpotrebnejših posegov mimo samopriskpevka. Vsekakor potreba obstaja, zato je nujno v prihodnjem srednjeročnem obdobju poiskati finančne vire v obstoječih sistemih financiranja investicij.

Samopriskpevek bi bil torej uveden za obdobje petih let, v enaki višini ter enakimi delitvenimi razmerji med krajevnimi skupnostmi in skupnimi nalogami, kot veljajo sedaj. Posebno glede tega je bilo precej različnih mnenj. Vedno znova je bilo sicer poudarjeno, da potrebujejo KS več sredstev za realizacijo svojih programov, vendar pa bi spreminjanje teh razmerij ogrozilo nadaljnjo izgradnjo šole. Program tudi ne vsebuje podrobne razdelitve nalog, ki bi jih posamezne KS izvedle, kajti prioriteta bo določena v planskih dokumentih, ki v tem času nastajajo in bodo pred referendumom sprejeti.

V programu predstavlja ključno iedino skupno nalogo – izgradnja telovadnice. Soglasna podpora v prvih razpravah kaže na to, da se delovni ljudje še kako zavedajo kritičnega položaja na tem področju. Pri tem je potrebno poudariti, da z zbranimi sredstvi celotnega šolskega kompleksa ne bo mogoče zaključiti. Vmesna faza, t.j. večnamenski prostor, kuhinja, nekatere specializirane učilnice ter prostori za glasbeno šolo še vedno ostaja nerešeno vprašanje.

V vsakem primeru pa bo potrebno sočasno iskati druge finančne možnosti, morda tudi dodatno združevanje sredstev, kar pa je seveda odvisno predvsem od splošne uspešnosti našega gospodarstva v naslednjih letih. Le na takšen način bo mogoče to več kot desetletno gradnjo – tudi zaključiti.

Osnovne značilnosti objekta, ki naj bi ga gradili v prihodnjem srednjeročnem obdobju so naslednje:

Telovadnica ima 2146 m² koristne površine. Osrednji del je športna dvorana velikosti 42,60 x 22,60 m z najnižjo višino 7,20 m. Obkrožena je z galerijami za 500 gledalcev. Dvorana se lahko predeli v tri manjše telovadnice, ki služijo razrednemu pouku telovadbe. Poleg sanitarnih, garderobnih ter prostorov za shranjevanje orodja, so v objektu še dva kabineta za strokovni kader, prostor za prvo pomoč in zdravniške preglede ter savna. Telovadnica je s svojimi pristopi zasnovana tako, da omogoča tudi zadovoljevanje potreb krajanov po športni dejavnosti ter rekreaciji pa tudi organizaciji večjih športnih in kulturnih prireditev.

Predračunska vrednost (cene september 1985) znaša 270.000.000,00 din, letni funkcionalni stroški pa cca 4 milijone dinarjev.

V petih letih bi s samopriskpevkom zbrali skupno 435 milijonov dinarjev. Od tega bi uporabili za izgradnjo telovadnice 276 milijonov, za potrebe KS pa 160 mio dinarjev. V KS II, Bistrica bi bilo za skupno nalogo namenjenih 156 mio, za lastne potrebe pa 39 mio din.

Pomembno vprašanje so tudi oprostitve plačevanja samopriskpevka. Spremenjena zakonodaja pa tudi veljavni odlok, ki ureja sedanjí samopriskpevek, zagotavlja vsem socialno ogroženim kategorijam prebivalstva oprostitve obveznosti. Višino mejnih zneskov bo opredeljeval v skladu z veljavnimi merili sam odlok, posamezne dodatne primere pa bomo razreševali po določilih samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic.

V septembru so se torej vselili učenci v II. fazo nove osnovne šole. Pri tem velja omeniti precejšnje napore zdru-

ženega dela in izvršnega sveta, da bi zagotovili manjkajoča sredstva, kajti podražitve so presegle razpoložljiva finančna sredstva.

Zadovoljstvo otrok, staršev in učiteljev v novih delovnih pogojih je vsekakor spodbuda za nadaljnja prizadevanja, da bi mladim zagotovili še boljše možnosti za zdrav telesni in duševni razvoj.

Vzporedno s tem načrtujemo nadaljnje posege v bivalna okolja, mesto, vasi, krajevne skupnosti — želimo razvijati in bogatiti naše življenje, toda ob tem se zavedamo, da teh hotenj ne bo mogoče uresničiti brez trdne odločitve in prispevka slehernega posameznika.

Ali smo zadovoljni z doseženimi rezultati in ali res želimo drugačen, nekoliko boljši jutri, bomo odgovorili na referendumu 24. novembra tega leta.

Marjan Blokar

Zavetišče na Snežniku v novi preobleki

O izteku letošnjega meseca avgusta je Zavetišče na Snežniku dobilo povsem novo podobo. Vsekakor je obložitev vseh zunanjih sten zavetišča s trpežnejšim kovinskim materialom velika pridobitev za to našo najvišjo planinsko postojanko v višini skoraj 2000 m nad morjem. Tudi tokrat so se pri delu izkazale tako nekatere domače delovne organizacije kot domači planinci, ki so ta delovni uspeh povezali s proslavljanjem 40-letnice obnovitve svojega planinskega društva. Vsekakor je posebno pohvalo zaslužila marljiva delovna ekipa Lesonitovih mehanikov, ki je vsa strokovna dela s postavljanjem plastificirane pločevine na stene zavetišča opravila zelo skrbno in brezhibno.

Vojko Čeligoj

Eta v novih prostorih

Konec meseca septembra je potekala zadnja faza selitve poslovne enote tozda Termoregulator DO ETA Cerčno v nove prostore v Kosezah. O obnovitvi prostorov smo že pisali, pa tudi o tem, da so zanj prispevale OZD iz Ilirske Bistrice približno polovico predračunskega zneska, ki je lani znašal nekaj manj kot 100.000.000 din. Dela so bila opravljena po načrtih in v domenjenih rokih v zadovoljstvo vseh investorjev, še posebno pa DO ETA, ki je tako na najustreznejši način rešila vse številne probleme proizvodnje v dotrajanih in neprimernih prostorih Plutala, ki jih je imela v najemu doslej.

Poslovna politika te tovarne elektrotermičnih aparatov, ki trenutno zaposluje skupaj nad 1700 delavcev v šestih tozdih in DSSS v Cerknem (v Ilirski Bistrici 84), je strogo vezana na izvoz, posebno pa si prizadeva uvesti nagrajevanje delavcev po produktivnosti in kvaliteti proizvodnje. V naslednjem srednjeročnem obdobju načrtuje ETA realno rast OD za 3% ob rasti dohodka za 7% poprečno letno. Delež prodaje izdelkov ETE na tuja tržišča bo rasel predvidoma za 7,6% letno, s tem seveda, da bo saldo zunanje trgovinske bilance pozitiven glede na predviden režim uvoza. Fizični obseg proizvodnje in prodaje termostатов bo rasel predvidoma po stopnji 10,4% letno predvsem na račun novega, v ETI razvitega izdelka — hladilniški termosta; rast proizvodnje ostalih termostатов bo znašala 3,5%. Povprečna letna stopnja zaposlovanja bo znašala predvidoma 1%. Vse to bo Eta uspela uresničiti, če bodo zagotovljeni vsi materialni in organizacijski pogoji za povprečno rast produktivnosti 5,6%, kar ni lahka naloga. Pred njo stojijo enakovredno vsi delavci v Cerknem složno s 84 kolegi, zaposlenimi v Ilirski Bistrici, s katerimi navezujejo iz leta v leto tesnejše stike. Ti bodo imeli v novih proizvodnih prostorih zagotovljene vse pogoje za uresničitev zahtevanih nalog delovne organizacije. Tu bo potekala že utečena proizvodnja določenih tipov termostata, od katerih polovica potuje na zahtevna zahodna tržišča, ki imajo vse ostrejšo zahtevo po kvaliteti.

Pri selitvi konec prejšnjega meseca je sodelovala večina delavcev poslovne enote, na pomoč pa je priskočila tudi vzdrževalna ekipa tozda Termoregulator iz Cerčna. Delavke

Emilija Sedmak, Ana Prosen, Marija Šestan, Cetka Vrh, Milka Jenko in Nada Vujkovič, ki so pod vodstvom delovodje Dušana Franka pomagale pri nameščanju opreme, so ob preselitvi povedale, da so jim novi prostori prav gotovo všeč, da bodo zagotavljali boljše delovne pogoje in večjo delovno storičnost. Skrbi jih zaenkrat še organizacija avtobusnega prevoza na delovno mesto. Delovodja Dušan Frank pojasnjuje, da bo za prevoz vsekakor poskrbljeno, zaenkrat s pomočjo avtobusa DO Ciciban, kasneje pa bi se dalo organizirati tudi svojega.

Tehnolog Dušan Jenko, ki tudi zelo dobro pozna vse podrobnosti proizvodnje poslovne enote, je aktivno sodeloval pri storkovni pripravi projekta namestitve inštalacij in strojev. Glavna proizvodna hala meri 450 m² zraven je nekoliko manjše skladišče, v zgornji etaži pa razdeljevalnica hrane. Vse je opremljeno s sodobnimi sanitarijami. Posebno

pazljivo so investitorji in projektanti pristopili k izkoriščanju energije. Na strehi obrata je nameščenih čez 20 sončnih kolektorjev, v prostorih pa bo obratoval tudi ekonvent IMP za boljši izkoristek toplega zraka.

Selitev je potekala po načrtih in je ob vložnem trudu vseh zadolženih tako iz Cerkna kot iz Bistrice v celoti uspela.

Lojze Hvala, vodja poslovne enote, ki je več dni od jutra do večera koordiniral zahtevno selitev, se v imenu poslovne enote zahvaljuje vsem, ki so nesebično pomagali, da je proizvodnja v novih prostorih nameščena v rekordnem času, slavnostna otvoritev pa bo predvidoma v okviru praznovanja Dneva republike.

Tako se tudi Ilirska Bistrica in Cerkno vse bolj zblížujeta in združujeta svoje delovne potenciale. Sindikalna organizacija Ete pa se trudi navezati tesnejše stike na kulturno-družabnem področju.

Milan Koželj

Letos boljša varnost na cestah

Konec avgusta se je sestal svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu občine Ilirska Bistrica. Obravnaval je stanje varnosti na naših cestah v prvem polletju in naloge, ki jih bo potrebno realizirati v jesenskem času, ko se bo bistveno povečala nevarnost vožnje zaradi neugodnih vremenskih razmer.

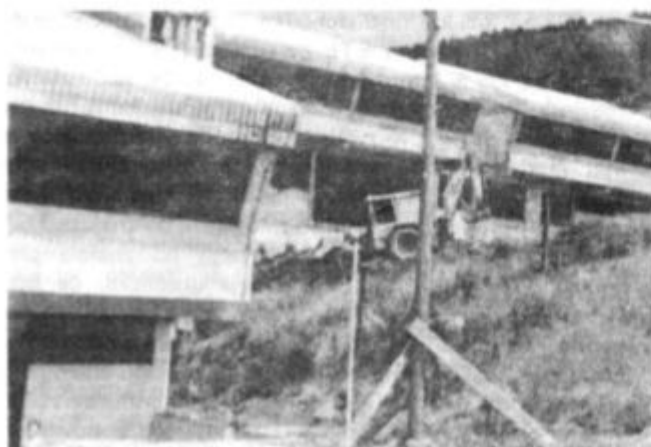
Spodbudna je ugotovitev, da je bilo v letošnjem prvem polletju manj prometnih nesreč kot v primerljivem obdobju lanskega leta. V nesrečah je izgubil življenje le en udeleženec in to italijanski državljan. Naslednja ugodna

ugotovitev je, da v nesrečah ni bilo udeležencev med pešci, kolesarji in mladino. Prisotni člani so menili, da je potrebno ravno sedaj, ko se je začel šolski pouk in je vse polno šolarjev na cesti na poti v šolo ali domov, nujno povečati skrb za varnost naših najmlajših udeležencev v prometu.

Na koncu seje so prisotni člani izrazili zadovoljstvo spričo ugodnih prometno - varnostnih razmer na naših cestah ter pokazali pripravljenost in voljo, da po svojih močeh prispevajo še v nadalje za še boljše prometno - varnostne razmere.

Z.T.

Nova šola nam je lahko v ponos

Ureditev okolice nove šole pred sprejemom prvih učencev

Otvoritev nove šole je prav gotovo vesel in pomemben dogodek za vsak kraj. Šola je pač tista žlahtna ustanova, ki izobražuje in oblikuje mladi rod. V njeno delo in uspehe so velikokrat uprti pogledi vsega okolja, ki si želi, da bi šola kar najbolje opravljala svoje poslanstvo.

Taki in podobni občutki so nas verjetno spremljali, ko smo v soboto 28. septembra v lepem sončnem vremenu pričakali otvoritev nove zgradbe II. osnovne šole v Rozmanovi ulici. Veliko število ljudi, učencev, učiteljev, staršev in ostalih krajanov, ki so prišli na otvoritev, je dalo slovesnosti svojstven pečat.

Ko je ravnatelj bistriške osemletke Dimitrij Grlj predstavil težave in uspehe, s katerimi se šola ubada, je posebej poudaril, da pomeni nova zgradba zelo veliko pridobitev za naš kraj. S to pridobitvijo so dani skoraj optimalni pogoji za kakovostno vzgojno-izobraževalno delo, ki je spričo prostorske stiske na stari šoli postajalo vse težje.

Na otvoritvi, ki so jo popestrili s krajšim kulturnim programom, so učenci predstavili na zanimiv način svoje dejavnosti, ki na šoli potekajo ob rednem pouku. Pri organizaciji teh dejavnosti sodeluje preko 30 zunanjih mentorjev, kar je tudi dokaz, da šola vse bolj vrašča v družbeno okolje.

V imenu gradbenega odbora, ki je vodil izgradnjo šole, je spregovoril njegov predsednik Avgust Petrovčič. V imenu družbenopolitičnega življenja naše občine pa je prisotne pozdravila Jožica Vidmar, sekretarka OK ZSMS, ki je predvsem poudarila veselje mladih ob otvoritvi tako lepega

Svečana otvoritev

objekta, pa tudi njihovo željo, da bi z izgradnjo nadaljevali. Ko je Franc Munič, vzgojitelj in učitelj številnih rodov, ki so po vojni obiskovali bistriško osnovno šolo, prerezal trak pred vhomom v novo zgradbo, je bila šola tudi uradno otvorjena. Obiskovalci so si z zanimanjem ogledali pouk v zares lepih in sodobno opremljenih učilnicah kemije, fizike, tehnične vzgoje, gospodinjstva in računalništva.

Nova šola je bila po večini zgrajena s sredstvi tretjega samoprispjevka. Po načrtih Projektivnega ateljeja iz Ljubljane jo je v slabem letu zgradilo SGP Primorje TOZD Ilirska Bistrica. Začetna vrednost investicije, ki jo je vodila občinska upravnostna skupnost, je od 8 starih milijard narasla na skoraj 15. Vzrok je predvsem v podražitvi gradbenih del pa tudi v dodatnih nepredvidenih delih, ki so nastala zaradi soremembe namembnosti nekaterih prostorov. Vedeti je namreč treba, da je nova zgradba le slaba polovica druge faze nove šole, ko jo je bilo treba prilagoditi potrebam, dokler ne bo celotna druga faza končana.

Na 1550 kvadratnih metrih uporabnih površin je devet sodobno opremljenih učilnic za kabinetni pouk na pred-

Sodobne učilnice

metni stopnji ter tri učilnice za pouk s prilagojenim programom. Poleg tega so v zgradbi še kabineti za učitelje, zbornice, upravni prostori in zasilna telovadnica, ki so jo pridobili s preureditvijo večje predavalnice.

Kljub vsemu pa je ostalo še veliko nerešenih problemov. Z novogradnjo je delo ostalo nekoliko na pol poti. Predvsem nastaja zelo pereč problem pouka telesne vzgoje, za kar v novi šoli skoraj nimajo pogojev. Po drugi strani pa sta obe zgradbi nove šole med seboj ločeni, kar povzroča precej problemov pri vsakdanjem delu. Tudi okolica potrebuje še ureditev. V obeh zgradbah šole v Rozmanovi ulici je 535 učencev, kar je polovica vseh, ki obiskujejo bistriško osemletko.

Kako naprej? Kljub pomembni pridobitvi z novogradnjo bo treba z deli nadaljevati. Predvsem bo treba pridobiti novo telovadnico, ki jo nujno potrebuje šola, mesto Ilirska Bistrica in vsa občina. Bližajoči referendum bo prav gotovo priložnost, na katerem bomo lahko pokazali, ali smo za to, da se z deli nadaljuje, ali pa nam je vseeno, kakšna bo usoda novega šolskega kompleksa v Rozmanovi ulici.

Tomo Šajn

Sejem bil je živ ...

Zadovoljni obiskovalci si ogledujejo stojnice

„Bistriški dnevi“ meseca junija letos so bili za Bistričane pravi spektakel.

Sejem je bil že sam po sebi privlačen — paša za oči, stojnice vzdolž cele, za promet zaprte ulice, stojnice z jedačo in pijačo, plesišče pa truma mladih in starih obiskovalcev, ki se skorajda nismo znašli in smo gledali drug drugega, iščoč potrdila, da smo res v domačem mestu.

Kar dva folklorna ansambla, Emono in Tineta Rožanca iz Ljubljane, smo dva večera občudovali, kako sta mojstrsko združevala gib in glasbo.

Domači Feniksi so nas na plesišču vrteli pozno v noč, pravzaprav v rano jutro.

Ob naših običajnih semanjih dneh imamo na trgu 3–5 stojnic. V junijskih dneh jih je bilo 50! Iz vse Slovenije in še sosednje Hrvatske. In kaj so ponujale stojnice? Koristne predmete za hišo, okrasne predmete, obutev in oblačila, izdelke umetne obrti in igrače — v veliko veselje mladine. Najbolj privlačni so bili balončki, ki so se sami dvigali v zrak. Toda joj! Marsikateri se je zmuznil iz otroških rok in za vedno izgini! v sinjih višavah.

Česa smo se pogrešali? Morda streljanje z zračno puško, pa domačih spominčkov, ki bi obudili spomin na mlinarstvo in žaginarstvo. Tudi kaka domača igralska družčina bi lahko pripravila primeren nastop, morda zabaven skeč iz domače tradicije. Kaj pa če bi naše gostinstvo ponudilo poleg uvoženih čevapčičev in ražnjičev kaka domača jedila? Morda bi se zbralo tudi kake stare domače muzikante, ki bi urezali stare viže ali pa bi pevci zapeli stare pesmi? No, nekaj iz starih časov smo le rešili: prava kočija je prevažala ljudi po mestu in sila imetnitno so se držali ljudje, ki so se vozili kakor gospoda v starih časih. Led je prebit. Z domiselnostjo in pridnostjo bi lahko ponudili atrakcije, ki bi presegle občinske meje. Staro mestno jedro bi bilo imeniten okvir za kaj takega.

F.M.

Izdelovalka čipk iz Vrhniko – Julka Fortuna

Transport obnavlja vozni park

Delovna organizacija Transport v letošnjem letu pospešeno obnavlja vozni park. V začetku tega leta so nabavili 20 novih tovornjakov znamke MAN ter 15 polprikolic GORICA. Meseca avgusta pa so prejeli z večmesečno zamudo pet polprikolic za prevoz kemikalij. Minuli mesec pa je okrepiło vozni park še deset novih vlačilcev znamke MAN. Kljub vsej navedeni posodobitvi je povprečna starost voznega parka še vedno skoraj sedem let, kar pomeni, da se mora nadaljevati s posodabljanjem.

Tako so s pomočjo SOZD Petrol pristopili k nabavi 18 komadov polprikolic za prevoz črnih in belih naftnih derivatov ter kemikalij.

V skladu s planom obnavljanja ter širjenja voznega parka se sedaj pripravlja vse potrebno za nakup 20 komadov tovornjakov znamke MERCEDES BENZ. Če ne bo nepredvidenih težav in zapetljajev, bodo nova vozila prispela že konec tega leta.

Del obnovljenega voznega parka pred poslovno stavbo Transporta

Navedeno nabavo novih vozil in to kvalitetnih znamk MAN in MERCEDES bo omogočilo boljše gospodarjenje ter tudi delni odpis 15 ali več let starih tovornjakov.

T.D.

Dvoje obvestil

OBVESTILO

Krajevna skupnost Ilirska Bistrica poziva vse delovne organizacije in krajanje, da odpadni gradbeni material odvažajo na zemljišče, ki je predvideno za sejmišče.

OBVESTILO

Društvo invalidov Ilirska Bistrica sporoča vsem zainteresiranim osebam v naši občini in tistim, ki se želijo vpisati v društvo invalidov, če izpolnjujejo pogoje, da imamo na Bazoviški ulici številka 3 uradne ure vsako sredo od 15.–18. ure.

Ivan MAHNE

Srečanje pionirjev planincev

Kako hitro je leto naokoli in kako hitro je vsakdo za leto dni starejši. Tako tudi mi, bistriški planinci. Kot da bi prišli na praznovanje rojstnega dne, smo se zbrali na 12. občinskem srečanju pionirjev planincev, ki je bilo letos pred novo bistrško šolo, 12. maja 1985.

Po pozdravnih besedah predstavnikov Osnovne šole Dragotin Kette, Planinskega društva Snežnik in Zveze društev prijateljev mladine smo si ogledali izredno zanimiv in razgiban kulturno – literarno – glasbeni nastop učencev četrtyh razredov, ki sta ga vodili prizadevni tovarišici Marija Novak in Kvirina Janičijević. Ta nastop nas je resnično navdušil, odrasle prav tako kot učence.

Po nastopu smo izmenjali darila z ostalimi šolskimi skupinami, podelili priznanja mladinskega odseka marljivim planincem osmih razredov, podelili diplome absolventom osnovne planinske šole in bronaste znake pionirja planinca ter se s knjižnim darilom oddolžili nekaterim našim mentorjem.

Za nekatere mentorje pa je bil ta dan še posebno pomemben. Planinci Franc Šemrov, Fani Fatur, Marija Novak, Antonija Novak, Vojko Čeligoj, Ivan Valenčič, Dolores Kastelic in Dora Kalčič so postali častni člani Planinske skupine Osnovne šole Dragotin Kette ter se pridružili našima prvima častnima članoma tovarišema Dragu Karolinu in Francu Munihu. Ob podelitvi zelo lepo izdelanih diplom častnega članstva, katerih avtor je Edo Seles, je bilo rečeno, naj jim to priznanje pomeni le simbolično oddolžitev za njihov trud, predano delo in nevsiljivo naklonjenost, s čimer so nas vzgajali k pravilnemu vrednotenju življenja v naravi, nam budili interes za občudovanje naravnih lepote, nam posredovali zavest o prepotrebem varstvu narave in nam ne nazadnje omogočili preživeti nešteto prečudovitih

trenutkov na planinskih izletih. V imenu vseh, ki so prejeli priznanja ali darila, se je duhovito zahvalil planinski skupini tovariš Fran Munih in ji ob tem zaželel še mnogo uspešnih planinskih podvigov.

Po zaključku prireditve smo se okrepili z izdatno malico, ki sta nam jo pripravili marljivi šolski kuharici, predstavniki posameznih planinskih skupin so ob šolski stavbi posadili spominska drevesca, nato pa smo se povzpeli še na bližnjo vzpetino nad šolo. Od tu smo se vsi zadovoljni in razigrani vrnili na svoje domove z obljubo, da se prihodnje leto ponovno snidemo.

Tamara Valenčič, 7.b
Osnovna šola Dragotin Kette

Govori se o ...

Seveda ste ugotovili! Govori se o Šviščakih, o KVARNER EKSPRESU in 50 (petdeset) starih milijardah. Tema več ali manj naših vsakdanjih pogovorov, ugibanj, prerokovanj takvinih in drugačnih – da celo negativnih. Primer se obravnava na vseh nivojih naše družbe, od osnovnih celic pa do najvišjih izvršilnih in predstavniških organov – in tako je prav. Vendar nekaj pa me moti. Vem, da smo ljudje takšni in drugačni, da različno gledamo na stvari – in tako je tudi prav vendar motijo me vprašanja za katera sodim, da so več ali manj drobna in podrobna ter je na njih v tem trenutku težko odgovoriti. Pri vsem tem je narobe tudi to, da se nekateri delajo strokovnjake pa to zdaleč niso. V tem pogledu nam malo razumne strpnosti ne bi škodovalo. Priporočam vsem tistim, ki postavljajo takšna vprašanja, da se prej vprašajo kaj lahko JAZ ali MI storimo za naš RAZVOJ in kako se vidimo v bodoči vlogi. Zavedati bi se morali, da je bilo na tem področju že toliko zamujenega, da ne bi smelo biti več prav nobene dileme DA ali NE. Zakaj, če se sedaj obotavljamo MI, potem verjetno tudi Kvarner Ekspresu ne bo vseeno kako ljudje gledajo na vso stvar.

Pri vsem tem ne smemo pozabiti, da smo v polnem pripravljanju, dogovarjanju in usklajevanju srednjeročnih planinskih dokumentov. Razvoj Šviščakov lahko tako vključimo v planske dokumente neke delovne organizacije, ki je v turizmu doma.

Navsezadnje stvar je v rokah nekega strokovnega tima, ki ima za seboj že določene in dokazane izkušnje in uspehe. Ko bomo ugriznili v to jabolko bo nastalo še več drobnih vprašanj in problemov vendar pri vsem tem moramo biti optimisti. Saj menda hodimo na delo, da rešujemo tudi probleme in naloge vsakdanjega življenja.

Grob, upam, da kolikor toliko jasen, v tem pogledu optimist, menim, da je v vsem tem kar sem napisal tudi delček resnice kajti menim, da občina Il. Bistrica ni tako bogata, da bi zamudila še to priložnost. Naj se stoječe mlinsko kolo zavrti tudi v tej smeri saj 50 starih milijard je prav gotovo zadosti vode, da se požene to mlinsko kolo naprej.

J.M.

Skica znanega obraza

Nekdanji zdravstveni administratorki Zora (levo) in Lina pri delu

Malo je takih, ki se lahko pohvalijo s trdnim zdravjem in ki niso še nikoli potrebovali zdravniške pomoči. In res je, da se vsi, bolj ali manj, boleznijo. Prav zaradi tega je naš odnos do zdravstvenih delavcev precej drugačen od odnosa do ljudi drugih poklicev, saj smo hočeš – nočeš vendarle velikokrat v položaju, ko smo jim (ljudem v belih haljah namreč) prepuščeni na milost in nemilost.

Ko tako ubogi pridemo v ambulanto, se prvi stik z injekcijami, pregledi, zdravili... vzpostavi preko sestre za okencem, kjer se prijavimo za pregled. In prav ta, prvi trenutek, je pomemben za naše zaupanje, ravnodušnost ali celo odklanjanje zdravniške pomoči.

Danes bi vam rad predstavil osebo, ki je dolga leta opravljala prav ta poklic. To je Zora Kovačič iz Rečice. Dolga leta nas je medicinska administratorica, sama pravi, da je to njen pravi poklic, usmerjala, hrabrila, karala in nasploh pomagala, ko smo prišli v ničkaj prijazo čakalnico. Zato se nisem nikoli čudil, ko sem opazoval, kako spoštljivo jo pozdravljajo ljudje, ko se je s kolesom vozila v službo. Pogovarjala sva se v veliki kuhinji z upadljivim lepim starinskim štedilnikom in ob srkanju čaja je nastal tale zapis.

– Led bova prebila z zelo banalnim vprašanjem na katerega lahko odgovorite zelo široko. Kakšen je vaš poklic in kako je potekala vaša poklicna pot?

– Po vojni so me določili za zdravstveno administratorico takratnemu zdravniku. To delo sedaj opravljajo medicinske sestre. Takšnih kadrov, kot smo bile me, šole pač sedaj ne „proizvajajo“ več.

– Vaši vtisi o bolnikih in o ljudeh nasploh...

– Čeprav nisem sodelovala pri strokovnih zdravniških posgledih, lahko rečem, da sem z bolniki takoj našla skupen jezik. Veliko so mi pomagale izkušnje, pridobljene v naši gostilni. Že takrat sem poznala veliko ljudi in njihove navade. Prve dni službovanja me je motilo nekaj povsem drugega; vonj po lizolu, s katerim so bili prepojeni vsi prostori takratne ambulante v sedanjih prostorih Veterinarske postaje.

– Bili ste priča marsikateri človeški tragediji...

– Da, vendar se človek vsega nekako privadi ne, da bi otopel, le bolj vzdržljiv postane. V prehudih trenutkih pa ne more vzdržati: ob hudih prometnih nesrečah, ob po-

gledu na male bolne otroke. Prav pri teh mi je bilo vedno najbolj hudo.

– Seveda je bilo med delom tudi kaj lepega...

– V „stari“ ambulanti smo bili vsi kot ena družina. Dobro smo se razumeli. Predstojnik je bil dr. Kovač, dober strokovnjak, morda nekoliko prester za „občutljivejšo“ karakterje. Bil je res strog, vendar do vseh enako.

– Kaj je skupnega pri vseh bolnikih, pri obnašanju seveda?

– O, ne, niso vsi enaki. Nekateri se celo navadne igle bojijo, drugim pomeni bolezen konec sveta. Tudi taki so, ki jim ni mar ničesar. So pa moški na splošno veliko bolj občutljivi kot ženske in tudi pri boleznih so med spoloma razlike. To je pač naravno.

– Katerih boleznij je pri nas veliko preveč?

– Vsake boleznij je preveč. Daleč od kakršnihkoli znanstvenih ugotovitev bi pa le na prvo mesto dala astmo.

– Kako to? Kaj je po vašem vzrok?

– Ne, tega ne vem.

– Slovite po lepem odnosu do bolnikov. Pravijo, da za vas niso predstavljali le številke, kot se marsikje dogaja.

– Ne vem, morda je to prirojeno. Vsakega pacienta, vsaj upam tako, sem sprejela s sočutjem do sočloveka. Seveda so bili trenutki, ko je bilo delo prenaporno. Takrat se človek ne more popolnoma obrzdati.

– Razlika med „Staro“ in „novo“ šolo?

– Me, starejše smo bile bolj skromne, bolj potrpežljive. Sedaj pa je ljudi veliko več, več bolnikov, povečane zahteve in tako pristni stiki izginjajo. Tega seveda ne gre posplošiti.

– Povejte kaj o vaših predstojnikih?

– Več se jih je izmenjalo. Na nobenega pa se nisem posebno navezala. Reš je, da je bil nekaj za nas zdravnik nekaj zelo pomembnega. Osebo sem tak občutek ohranila vse do danes. Sedaj je drugače, do zdravnikov ljudje ne čutijo več tolikšnega spoštovanja.

– Zakaj?

– Mogoče zato, ker je bilo v preteklosti zelo malo zdravnikov. Ne vem natančno. O tem nisem veliko razmišljala. Dela je vedno bilo veliko, vedno ena in ista „polka“. Prav zato se jaz nisem spremenila.

– Ali so se vam ljudje kdaj pritoževali čez početje kakega zdravnika?

– Seveda. Poskusila sem jih umiriti, v zdravniško strokovno delo se kajpada nisem vmešavala.

– Kaj za vas pomeni rojstvo, bolezen, smrt... Od vas pričakujem drugačen odgovor od mnenja povprečnega zemljana.

– Zmotili ste se. Bolezni se zelo bojim. Strah me je kakšne prenapolnjene bolnišnice, kjer se posameznikom ni mogoče dovolj posvetiti. Sem tistega kova: vse drugo da, samo bolnišnice ne.

– Od vas nisem pričakoval takega odgovora.

– Pa je le res. In še to: v bolnišnici nisem bila še nikoli.

– Tako torej. Se vam ne zdi, da je to nekoliko podobno črnemu humorju: hrabrite druge, vas pa je strah?

– Saj sem tudi jaz navaden človek. Ko ste že omenili humor: pri nas se je zvrstilo že veliko zdravnikov, samo jaz sem jih naštel dajset. To seveda ni smešno in da človeku misliti. Je pa že dolgo tega mlad zdravnik iz Srbije, zelo sposoben, skorajda vsakega pacienta utajil. Starejši ljudje so iz njegove ordinacije odhajali jezni, z dolgimi nosovi...

Izvedela sem, da je ob vstopu vsakega nagovoril: sedi baba, sedi stari. Mladega doktorja sem takoj poučila, da tako ne gre, da je v teh krajih to žaljivo. Bil je nekoliko užaljen in mi je vrnil tako, da je odtlej nagovarjal s sedi gospa, sedi gospod. Ta nadebudnež sedaj ni več mlad, je pa postal vrhunski strokovnjak. Zelo mi je bilo žal, ko je odhajal.

– V ambulanti so vas ljudje potrebovali in so bili seveda prijazni. Kaj pa sedaj?

– Ni razlike. Sedaj sem upokojena. Mislila sem, da me bodo vsi pozabili, pa me pozdravljajo kot nekoč.

– Negujete stike z bivšimi kolegi?

– Povabijo me na skupne izlete. Z Mimico (Klun) sva bili tesni sodelavki in sva tudi ostali prijateljici. Sicer pa vse hiti, vsem se tako mudi . . .

– Vaš prosti čas?

– Vedno enako. Včasih je bila gostilna, sedaj je gospodinjstvo in lažja dela na kmetiji. Prve čase po upokojitvi je bilo zelo hudo. Velikokrat sem imela v mislih bolnike, delo in okolje, ki sem ga zelo pogrešala . . . Prostega časa imam pa malo.

– Čitate, gledate televizijo?

– Nasilja ne prenesem, rada si ogledam filme z romantično vsebino. TV program tudi sicer ni bogvekaj. Čitam Jano in Nedeljskega. Tudi Krajana prečitam. Všeč mi je bilo tisto o gostilnah. Škoda, da ni bilo tudi kaj o naši gostilni Pri Korajžniku. Za Brunota sploh nisem vedela, da

je kdaj tekmoval z motorejm. Dobri so tudi članki Vojka Čeligoja.

– Tu ste precej na samem.

– Rada imam mir. Ko smo izvedeli, da bodo v bližini postavili semenj, so bili vsi srečni. Jaz ne. Vedno sem živela v množici ljudi, pa mi do prevelikega živžava ni veliko.

– Vaši konjički?

– Rada potujem. Ne vem, zakaj me upokojenci še niso povabili na izlete, saj sem vendar njihov član. Na izlete z agencijami pa ne grem rada, ni mi do ljudi, ki jih srečaš prvič in zadnjič.

– Najin razgovor gre h koncu . . .

– Slutim, kaj naj bi bilo vaše vprašanje. Bom kar sama odgovorila: Pravi bolniki so vedno potrpežljivi in vljudni, lažji pa so velikokrat preveč nestrpni. Tako odpade solidarnost do bližnjega. Menim, da se da iz tega stavka razbrati sporočilo.

– Ali bi, prosim, povedali kakšno šalo, da ne bova končala v preresnem tonu?

– Veliko bi lahko povedala smešnega, še več tragikomičnega, pa ne maram koga užaliti. Tale šala pa gre na moj račun: K meni pride starejša ženska in želi „ričeto“ za neko zdravlilo. Odgovorim ji, naj počaka, da ji bo zdravnik napisal. Ona pa: Joj, joj, tako dolgo si tukaj, pa še ene navadne ričete ne znaš napisati . . .

Dimitrij Bonano

Barčica je splavala

Že več let so se v delovni organizaciji Transport Ilirska Bistrica porajale ideje o ustanovitvi pevskega zbor, ki bi s svojimi nastopi popestril interne proslave in manjše prireditve ob raznih priložnostih. Med zaposlenimi je precej pevcev, ki so že peli ali pa še vedno aktivno pojejo v raznim amaterskih zborih. Letošnjo pomlad so fantje stopili skupaj, povabili k sodelovanju priznanega bistriškega zborovodjo tov. Dimitrija Grlja in pričeli z vajami.

Moški pevski zbor Transport je prvič javno nastopil ob praznovanju dneva šoferjev in avtomehaničev 13. julija. Ob svečani seji skupnega delavskega sveta Transport in podelitvi jubilejnih nagrad, ki je bila 12. 7. 1985, je zbor jubilante in goste prijetno presenetil s primorsko Barčico in

prekmursko Teče mi vodica. Zbor je zapel v naslednji zasebi:

1. tenor: Stojan Jenko, Ernest Primožič, Jože Rosa in Rudi Tomažinčič
2. tenor: Jože Frank, Alojz Kovačič, Rado Pavlovič, Teo Šircelj, Miloš Šircelj in Anton Štefančič
1. bas: Pavel Jenko, Metod Pirih, Matija Šircelj, Boris Ujčič in Anton Uljan
2. bas: Jadran Jenko, Rajko Samsa, Božidar Škrlj in Jadran Mršnik.

Spontan aplavz ob koncu sicer kratkega nastopa in pohvale hvaležnih poslušalcev so spodbuda za nadaljnje delo v prihodnji pevski sezoni, ko se bodo zboru prav gotovo pridružili še novi pevci.

In kot pravi naša pesem: Barčica je splavala . . .

J.M.

Predstavljamo vam krajevno skupnost PREGARJE

Po navadi me lovi taka sreča, da tistega, ki ga iščem, ne dobim, ampak to pot sem bil vztrajen in ga dočkal. Iskal sem namreč tov. Alojza Budniča, predsednika KS Pregarje.

– Lahko kaj poveste o vaši KS in o Pregarjih?

– Kar se tiče Pregarja, je to vas srednjih kmetov. Pridelujemo v glavnem krompir, od sadja pa slive in jabolka. Živinoreja je tudi razvita.

– Verjetno se bavite tudi s čim drugim, mar ne?

– Seveda, vas je znana daleč naokoli po svojih zidarjih. Zidarstvo je za Pregarce, kakor za sosednjo vas Huje, tradicionalna obrt, seveda pa ne manjka tudi drugih poklicev, nismo sami zidarji, posebno zdaj v zadnjem času.

– Ste z delom v vaši KS zadovoljni?

– Zadovoljni smo, saj tako vsi mislimo in tudi pomagamo si. Razumemo se!

– Vaša vas je precej velika in je nekakšno središče Brnikov, lepo je urejena, imate lepo šolo, starodavno cerkev, pokopališče in mogoče še kaj?

– Če smo že omenili, da so tu doma zidarji in drugi sorodni poklici, naj povem, da smo precej pomagali pri obnovitvi šole s svojim prostovoljnimi delom. Pa so govorili, naj bi ukiniti osemletko! Otroci naj bi po četrtem razredu hodili v šolo v Ilirsko Bistrico ali v Podgrad. To nikakor ne! Naša želja je osemletka in ne kombiniran pouk. Razredi naj se med seboj ločijo – ali naj mar kulturno zaostanemo?

– Kaj pa vrtec?

– Glede vrtca pa je vprašanje stroškov.

– Kaj pa mladi, imajo kako razvedrilo?

– Knjižnice ni, razen nekaj knjig v šoli. Dvorane, ki bi služila raznim prireditvam tudi nimamo, telovadnica je nujno potrebna.

– Sosednja vas Prem se lahko pohvali s svojim gradom. Ali imate tudi vi kaj podobnega?

– Poglejte zvonik in ugotovite, ali vidite kje naokoli kaj podobnega? Poudaril bom, da ima vas Rjavče najstarejšo cerkev v Brkinih.

– Kakšni načrti in želje za vnaprej?

– Ambulanta je za cel okoliš odprta na Pregarjah dvakrat na teden. To je premalo. Oddaljeni smo od mesta Il. Bistrica in tudi telefon je stara rana.

Nedaleč od Pregarij in vasi Gaberk leži na lepi razgledni točki vas Huje. Sogovornik je vodja delegacije KS Franc Tomažič in je o svoji vasi rekel tako:

Huje štejejo 35 hišnih števil, katerim gospodarijo precej mladi gospodarji. Večina so sami obrtniki – zidarji. Vas je precej „močna“. Ljudje, predvsem mladina želi iz vasi v mesta. Obdržali smo se! So pa razen nas obrtnikov tudi 2 močna čista kmeta.

– Potem nimate nobenih težav!

– Kako ne? Ali ne vidite, da smo do tu asfaltirali cesto in to občina Il. Bistrica. Sežana, s katero mejim, pa noče asfaltirati niti 2 km. Povezava Pregarje – Huje – Javorje in Obrov je nujno potrebna. Občina Sežana verjetno noče nalašč asfaltirati ceste.

Dober kilometer in pol od Pregarij proti severu leži na visokem brkinskem grebenu vas Gaberk. Obdajajo jo skoraj neprehodne grape. Kmetovanje na tem valovitem terenu je precej mučno. Včasih je vas štela za eno najrevnejših brkinskih naselij. Sedaj pa so le drugačni časi in vas je kar prijetna, kakor so prijetni tudi njeni prebivalci.

– Bi povedali nekaj o problemih, ki vas žulijo v tej vaši vasi?

Tomaž Alj...

– Naša vasica šteje celih 10 hiš in od teh so 4 prazne. Nič se ne čudite, saj še vode nimamo. Vodovod je sicer zgrajen, že dve leti je tega, vode pa ni in ni! Kdaj bo pritekla k nam, vedo le na komunalnem podjetju v Il. Bistrici. Vsega so nam vodo izpustili dvakrat in bi si takrat lahko napolnili svoje vodnjake. Zgodilo se pa to ni in kakor so suhe obljube, tako so suhi tudi vodnjaki.

– Upate, da se bo obljuba izpolnila?

– Na upanju svet stoji, pa da ne bi Gaberk.

Od večjih industrijskih središč je najbolj oddaljena in tudi samotna vas Rjavče. Če velja za druge vasi, da imajo slabe prometne zveze, velja to še posebej omeniti za to vas. Mlajši so se odselili v mesta, doma pa so ostali zvesti svojim starim domačijam in trdi zemlji le starejši.

– Glede na to, da ste oddaljeni od mesta in večjih središč, kako se počutite v vaši vasi?

Ludvik Viktor:

– Najbolj pereče vprašanje je oddaljenost od industrijskih središč ter slabe prometne zveze. Hiš je 30, prebivalcev pa 36, kar pomeni, da je polovica vasi prazne.

– S čim se ukvarjate?

– Seveda je za naš teren primerna živinoreja. Polja obdelamo, kolikor zmoremo, vendar nam na našo veliko žalost pridelek uniči divjad. Škodo pa si lahko povrnemo le z molkom, ker nas nihče od lovskih družin ne sliši in še manj povrne škodo.

– Kaj pa glede vodovoda?

– Vodovoda nimamo, kdo je temu kriv, vam lahko povedo na Gaberku.

– Na sredi vasi je spomenik padlim; mnogo jih je izgubilo življenje v zadnji vojni.

– Spomenik je zgrajen že l. 1972, pa ni dokončan. Morda so že nekateri pozabili nanj. Jaz tega ne morem, saj sta mi padla dva brata partizana, oče je umrl v Nemčiji v taborišču. Tam sta bili tudi moja sestra in mama, ki sta ostali na srečo živi. Dosti vaščanov je izgubilo življenje v tej kruti vojni, vendar nekaterim to kaj malo pomeni.

– Kako pa mladi?

– Saj vidite, malo jih je in cesta, ki pelje vsakogar kamor želi, le malokoga pripelje nazaj.

– Kaj pa otroci?

– Otroci, kar jih je, morajo na Pregarje v šolo, toda avtobusa ni. V mrazu in zimi otroci ne morejo v šolo.

– Rjavče so nekako zadnja vas na robu občine Il. Bistrica. Kako sodelujete z njo?

– Brez prevoznih sredstev ne moremo na občino in tudi ne k zdravniku ali živinozdravniku. V KZ pa se ne spleča.

– Kaj pa vaša dobra volja?

– Vzdržali smo v borbah, kaj ne bi sedaj? Kljub problemom. Vzdržali smo, uporni.

Tudi vas Prelože spada v KS Pregarje. Kako ste vaščani s to povezavo zadovoljni?

Anton Samsa:

– Zakaj pa ne, saj se razumemo in sodelujemo.

– No, pa povejte nekaj besed o Preložah!

– Kakor vidite, smo po vasi asfaltirali ulice, s svojimi prispevki. Večje kmetije so prispevale nekaj več, šlo je pač po možnostih. Uredili smo kanalizacijo in skoraj 5 let je že od tega, kar smo na novo napeljali elektriko. Bistriška voda nam tudi priteče, prispevek je pa naš. Avtobusno postajo imamo. Še sreča, da kdo ustavi, ker ka. ipotov skoraj ni.

Kdor je temu kriv, naj prizna!

– Vas je sicer majhna in po nekaterih zidovih hiš se še sedaj vidijo ostanki zadnje vojne.

– da to je res, saj je bila vas večkrat v ognju in tudi žrtev je bilo mnogo preveč. Na Preložah so bile tudi prve pokrajinske volitve 6. oktobra 1944 in razen tega kurirska javka.

– Pašniki so sodobno ograjeni, torej živinoreja je pri vas razvita, mar ne?

– „Čisti“ kmetje smo štirje, ostali so nekake „dvoživke“, pove Vinko Kovačič in dodaja, da sta živina in polje njihova poglavitna skrb.

– Kaj pa razvedrilo?

– Ni omembe vredno, sicer imamo balinec in pa enkrat na leto „shod“ – to je vse.

– Kako je na kulturnem področju?

– Glede kulture? Ah, mrtvilo, časa je malo in tudi mladine ni! Tako pove zamišljeno Vinka Zakrajšek, ki prebiva v zavidanja vredni 550 let stari domačiji in je sicer znana umetniška slikarka.

– Tu je lep razgled in se lepo vidi Il. Bistrica. Ali se morda čutite oddaljeni od nje?

– Lepo se vidi, posebno še, ko se na večer užgejo luči. O kulturnih prireditvah nismo obveščeni in tako ne moremo vedeti, kaj se dogaja tam dol. Nihče se ne ozre na nas in smo verjetno za marsikaj prikrajšani!

Načrtov in dobre volje kljub vsemu krajanom res ne manjka!

Jože Jeršinovič

Vse za sladko vince dajemo ...

Pred mnogimi leti je v naših krajih rasla vinska trta. Pre nekateri starejši zapisi v zemljiški knjigi zaznamujejo vinograde, kjer so danes sadovnjaki in travniki. V ustnem izročilu se je ohranil spomin na domača vina in trte, ki so jih kasneje izpodrinile jabolane in slive, skoraj sočasno z odmiranjem žag „venecijank“. Tudi oblika marsikaterega sadovnjaka spominja na nekdanji vinograd.

Časi so se spremenili, vinogradi so izginili, toda Ilirska Bistrica je ohranila tesno vez z vinom in vinarstvom. Tudi na vsakoletnem največjem srečanju vseh vinarjev Jugoslavije – sejmu vina – smo prisotni. Ne nastopamo kot vinogradniki, temveč kot proizvajalci cele palete proizvodov za vse faze predelave mošta in obdelave vina.

Tovarna organskih kislin, Ilirska Bistrica že več let razvija paleto proizvodov za predelavo sadja, predelavo grozdja in obdelavo vina. Na podlagi lastnega znanja in tehnologije so strokovnjaki Tovarne organskih kislin razvili proizvodnjo naravnih kislin, ki se lahko uporabljajo v prehranski industriji, proizvodnji sokov in v obdelavi vina. Gre za vinsko kislino in za metavinsko kislino, ki se pridobivata iz vinskega kamna z ekstrakcijo in za citronsko kislino, ki se pridobiva iz sladkorne melase s fermentiranjem.

Kot drugi produkt se ob fermentiranju melase pridobiva z mikrofiltracijo in ekstrakcijo vrste pektinolitičnih encimov, ki so nepogrešljivi pri razgrajevanju trdnih substanc v sadnem in vinskem moštu ter tako zelo pripomorejo k bistrosti in čistosti sokov in vina.

Za popolnitev proizvodnega programa tako, da je možno ponuditi ustrezne proizvode za vse faze predelave mošta in obdelave vina, se je Tovarna organskih kislin že pred leti kooperacijsko povezala z vodilnim, kvalitetnim in strokovno visoko usposobljenim italijanskim proizvajalcem izdelkov za vinarstvo – firmo Chimici Perdomini, S.p.A. iz Verone. Kooperacijsko sodelovanje obeh proizvajalcev je omogočilo, da se na enem mestu ponudi pridelovalcem vina in sokov skoraj celotna paleta proizvodov, ki jih ti potrebujejo pri proizvodnji sokov in vina. Obenem so zagotovljeni u.inkovita in stalna pomoč lastnih tehnologov Tovarne organskih kislin in trajno inovacijsko sodelovanje pri uporabi proizvodov in izboljševanju kvalitete vin in sokov ter servisiranje celotne ponudbe, uvajanje novih artiklov v proizvodni proces in izboljšanje njihove uporabe. Oba kooperacijska proizvajalca – Tovarna organskih kislin, Ilirska Bistrica in Chimici Perdomini, Verona sta na sejmu „Vino 85“ uspešno razstavljala proizvode za vse faze proizvodnje vina – vinifikacijo (pridelavo mošta in prehajanje mošta v vino), klarifikacijo (bistrenje vina), stabilizacijo vina, antioksidacijo vina, korigiranje vinskega bukeja (barve, vonja, okusa), filtracijo in mikrofiltracijo vina ter detaritarizacijo in dezinfekcijo (odstranjevanje vinskega kamna in čiščenje sodov in cistern za vino).

Med proizvodi zavzemajo vidno mesto različni filtrirni materiali iz naravnih substanc diatomej in perlitov, polietilenski filtrirni preparati, ki izboljšujejo kvaliteto filtriranja in njegov izkoristek, filtrirne plošče za filter-preše, ki za razliko od drugih plošč, ki jih je možno dobiti na jugoslovanskem trgu, ne vsebujejo azbesta in so zato popolnoma neškodljive, ter različne vrste bentonitov, ki izredno pripomorejo k čiščenju vina.

Že pri začetnih obdelavah vina – pri prešanju in fermentaciji mošta so nepogrešljivi pekticimi, ki omogočajo bistrost mošta in razni kvasi, ki omogočajo kontrolirano fermentiranje mošta. Za stabiliziranje in korigiranje vina pa se zelo uspešno uporabljajo naravne organske kisline in antioksidacijski pripravki ter posebna aktivna oglja, ki odstranjujejo nežaželen okus ali vonj.

V zadnjem času se ponudba enoloških sredstev razširja na pralna in dezinfekcijska sredstva v vinarstvu, saj postaja kvalitetna sterilizacija in dezinfekcija posod, v katerih vino vre in se šola, predpogoj za pridobivanje kvalitetnega vina. Prav tako se posveča večja pozornost mikrofiltriranju

vina pred stekleničenjem in ugotavljanju pogojev in zmožnosti vina za kvalitetno filtracijo.

Veliko pozornost enologov pritegujejo tudi ugotavljanje in zagotavljanje biološke čistosti in obstojnosti vin.

Kvaliteto ponujenih proizvodov in njihovo uspešno uvajanje v pridelavo in obdelavo vina ilustrira, ob drugih pokazateljih, tudi podatek, da 2/3 proizvajalcev vin v Jugoslaviji, ki so bili za kvaliteto svojih vin nagrajeni na sejmu „Vino 85“, uporabljajo v svojem proizvodnem procesu proizvode iz kooperacijske palete Tovarne organskih kislin, Ilirska Bistrica in Chimici Perdomini, S.p.A., Verona.

Poudariti moramo še dve posebnosti, na katere smo upravičeno ponosni.

Tovarna organskih kislin je edini proizvajalec teh proizvodov v Jugoslaviji, ki s pomočjo kooperacijskega proizvodnega programa nudi vinarjem celovito paleto proizvodov in preparatov za vinarstvo s priznano kvaliteto izdelkov, razvitim servisiranjem in tehnološkim sodelovanjem, ki je davno preraslo gole kupoprodajne odnose. Pri tem se z uspehom in veseljem naslanjamo na priznane jugoslovanske znanstvene institucije in znanstvene delavce.

Naši proizvodi in tehnologija obdelave vina, ki temelji na teh proizvodih, ne poznajo tistih sintetičnih preparatov, ki v zadnjem času polnijo časopise naših sosedov Avstrijcev. Izdelani so iz naravnih snovi, ki se v vinarstvu že dolgo uporabljajo in jamčijo kvaliteto končnega proizvoda – slovenskih in jugoslovanskih vin.

Bogdan Jugović

TOVARNA ORGANSKIH KISLIN

66250 Ilirska Bistrica
Vojkov drevored 14
Telefon: centrala (067) 82-141
komerciala (067) 81-189
direktor (067) 81-188
Teleks: 34261 yu lok

TOUR

PROIZVODNI PROGRAM

CITRONSKA KISLINA
NATRIJEV CITRAT
ENCIMI

VINSKA KISLINA
METAVINSKA KISLINA
VINARSKA SREDSTVA
— preparati za vinifikacijo
— preparati za bistrenje vina
— preparati za preprečevanje in pospeševanje
usedanja vina
— antioksidacijska sredstva
— sredstva za uravnavanje kislosti
— dezodoranti in deodoranti za vino
— filtrirna sredstva

MLEČNA KISLINA
USNJARSKI PREPARATI

GALVANIZACIJSKI PREPARATI
— preparati za razmaščevanje
— preparati za bakrenje
— preparati za nikanje
— preparati za kromanje
— preparati za srebrjenje
— preparati za zlatenje
— preparati za cinkanje
— preparati za kositrnanje
— preparati za kadmiranje
— preparati za nanos zlata
— preparati za odstranjevanje galvanskih previkov
— druga sredstva za galvanizacijo

“Knjižnica Makse Samse”

Napis na bistriški knjižnici ni le res lep okras Bistrice. Pomeni več! Oddolžili smo se spominu naše domače pesnice Makse Samse, pokazali spoštovanje do njenega dela, do njenih misli in občutij. Po obsegu je njeno pesniško delo skromno, toda zlahtno, izraz občutljive in razmišljajoče umetnice, ki nam govori tudi za današnji čas. Knjige so bile vse življenje njena ljubezen, zato naj nosi knjižnica njeno ime.

13. julija letos smo s prisrčno slovesnostjo uresničili poimenovanje; povedati pa je treba, da je za ta kulturni dogodek najbolj zaslužna upravnica knjižnice, tovarišica Darinka Žbogar.

F.M.

Snežnik — gora, ki jo nosimo v srcih

„Snežnik ni gora, je kraljestvo!“ je pred leti ob obisku Snežnika vzkliknil dr. Miha Potočnik, častni predsednik slovenske planinske organizacije.

Res je tako! Gora, ki iz višine skoraj 2000 m s svojimi tremi snežnimi vrhovi še pozno v pomladni čas mogočno kraljuje nad bližnjo in daljnjo okolico, je svojstvena v mnogočem. Obiskovalcu ponuja izjemen pogled na Velebit, čez ves Kvarnerski zaliv in Istro, prešteješ lahko vrhove

Dolomitov in Julijcev, občuduješ hrbtaste Karavanke in koničaste Kamniške Alpe. Zeleno Pohorje se redko dviga nad meglicami v daljavi, izrazitejši so vrhovi Zasavskih gore, spregledati ne moreš Mirne gore v Beli krajini in Medvednice nad Zagrebom. In ko ti pogled zdršne s horizonta na bližnjo okolico gore, imaš na dlani Čičarijo, Brkine, celo Pivko, Loško in Cerkljsko dolino in mogočnost snežniških gozdov, ki predstavljajo največji strnjeni

gozdni kompleks v Sloveniji — skupaj z gozdovi, ki se s Snežnika nadaljujejo v Gorski Kotar na Hrvaškem, pa predstavlja celo največje gozdno področje v Evropi. Vode s snežniške kraške planote napajajo potoke in reke širokega področja od Rečine, reke Reke, Pivke, Obrha in Cerkniškega jezera do Čabranke in Kolpe na Hrvaškem. Stoletja je Snežnik dajal kruh ljudem in krajem v njegovi okolici. In daje ga še dandanes.

Je to vzrok, da je gora tako navezala nase ljudi s podnožja? Je prav ta navezanost na svojo goro vodila in navduševala ljudi v stoletnem boju proti nemškim in italijanskim oblastnikom, ki so posegali po njihovi gori in ji dajali svoja imena?

Snežnik je že od nekdaj gora — simbol ljudi in krajev pod njim. Praznik je vsakomur dan, ko obiše njegov vrh in spoštljivo se govori o obisku svoji gori.

Ni čudno, da nosijo prav Snežnikovo ime mnoge ulice, ustanove, organizacije in društva kot planinsko, smučarsko, taborniki, radioamaterji, fotoamaterji, balinarji, lovci, šolska glasila pa naše nekdanje občinsko glasilo Snežnik, kasneje Snežniški razgledi idr. Snežniško ulico imajo na Pivki in v Ljubljani . . .

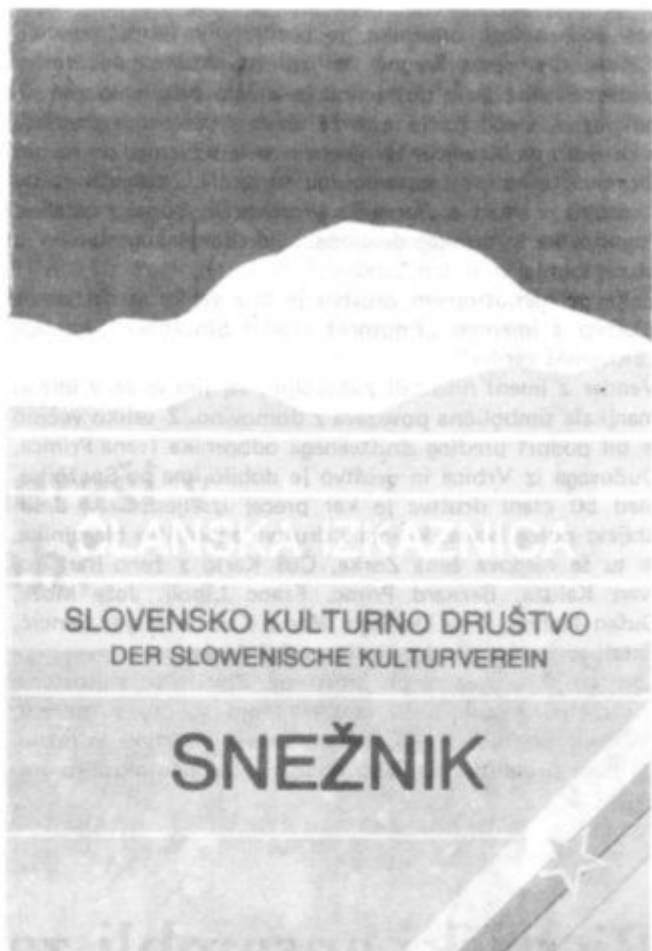
V srcih in mislih pa nosijo Snežnik — svojo goro s seboj po svetu tudi mnogi naši rojaki, ki jih je življenjska pot zanesla v tujino in so si tam ustvarili nekateri začasna, drugi pa tudi trajna ognjišča in nove domove.

Čeprav dostikrat razsejani na velike razdalje, se povezujejo v slovenska društva, da bi tako povezani ohranjevali misel na domovino.

Med mnogimi takimi društvi, v katerih živijo in delujejo tudi naši bistriški izseljenci, sta še posebej zanimivi dve društvi, ki že s svojim imenom kažeta na delež naših občanov. To sta Slovenski društvi SNEŽNIK, eno v daljni Avstraliji in drugo v Luksemburgu.

SLOVENSKO DVOMESTNO DRUŠTVO SNEŽNIK v Avstraliji nam je s posebnim veseljem predstavila naša krajanica Milka Prosen, medicinska sestra iz Ilirske Bistrice, ki je konec preteklega leta obiskala svoje tri brate v Avstraliji, ostala tam nekaj mesecev in dodobra spoznala prisrčnost članov tega našega društva in tudi nekaterih drugih slovenskih društev pete celine.

Slovensko društvo Snežnik že dve desetletji povezuje skoraj 150 članov na južnem obrobju Avstralije. Večina le-teh prebiva v mestih Wodonga in Albury ter njuni okolici. Čeprav sodita mesti vsako v svojo državo in ju loči reka Mery river, članov ni motilo, da ne bi oblikovali eno, pa čeprav „dvomestno društvo“. Dobršen del društvenega

članstva so izseljenci iz naših krajev, še posebej je dosti naših Podgorcev. In kako naj bi društvo dobilo drugačno ime, kot Snežnik? Vrsto let je bil društveni predsednik tudi Milkin brat Eudi Kalc.

Marljivi člani so si v Alburyju zgradili svoj društveni dom z obsežnim vrtom, veliko dvorano, kuhinjo, bifejem in lepo urejenim baliniščem. V društvu se odvija bogato društveno življenje; poleg rednih društvenih srečanj ob koncu tedna pripravljajo tudi večje mesečne prireditve s kulturnimi nastopi, mnogo glasbe, tekmovanji in gostovanji slovenskih ansamblov iz drugih krajev.

Podgorca Jože Jaksetič iz Kuteževega in njegova soproga Marija iz Trpčan (na sliki) sta z veliko ljubezni pripravila društveni simbol. Jože, ki je večš slikarskega čopiča, je na veliko tablo naslikal Snežnik, Marija pa je iz svile ročno izdelala slovenske nageljne in jih razporedila v obliki srca. Res, domača gora ostaja v srcih naših ljudi in z njo misel na dom, rojstni kraj in domovino.

Zato je bil obisk Milke Prosenove pravcati praznik v tem našem društvu. Milka kar s težavo izbira najlepše besede, da bi lahko opisala vsa doživetja ob navdušenju številnih srečanj med svojimi sovaščani in drugim-člani društva. obiskala je tudi nekatera druga slovenska društva in slovenske ustanove v drugih mestih ter spregovorila o domovini tudi na slovenskem radiu v Sydneyu.

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO SNEŽNIK v Luksemburgu je dosti mlajše in je šele v zadnjem času izoblikovalo svojo samostojno podobo, ki pa mu je tudi tu sredi Evrope prav naši Podgorci dajejo poseben pečat.

Za to društvo smo zvedeli iz kratke vesti, objavljene v majski številki Rodne grude. Vesel novice o društvu, ki

nosi ime našega Snežnika, je predsednik skupščine naše občine tov. Ivan Bergoč naslovil na društvo pozdravno pismo. Seveda je iz Luksemburga kmalu priromalo zahvalno pismo, sledil pa je tudi že obisk društvenega predsednika Edvarda Kranjca. Iz njegovih besed zremo, da so bili Slovenci, živeči v Luksemburgu in okolici, dolgo brez samostojnega društva. Sprva so se povezali skupaj z ostalimi Jugoslavlani v tamkaj delujoče „Udruženje Jugoslavena u Luxemburgu“.

Želja po samostojnem društvu je bila velika in nastalo je društvo z imenom „Enotnost veselih Slovencev“, kasneje „Slovenski center“.

Vendar z imeni niso bili zadovoljni, saj jim je že v imenu manjkala simbolična povezava z domovino. Z veliko večino je bil podprt predlog društvenega odbornika Ivana Primca, Dučovega iz Vrbiče in društvo je dobilo ime po Snežniku. Med 50 člani društva je kar precej izseljencev iz naših krajev: poleg Ivana, ki ima v društvu zadolžitev blagajnika, je tu še njegova žena Zorka, Čuš Karlo z ženo Barbaro, Ivan Kaluža, Bernard Primc, Franc Lipolj, Jože Može, Dušan Mahne, Tina Dejangh, Mario Kalc in Majda Cencič. Ostali so iz mnogih drugih slovenskih krajev.

Društvo je še brez svojih prostorov. Zbirajo se v prostorih Udruženja Jugoslovanov vsako zadnjo soboto v mesecu. Pripravili so tudi letni program dela z bogatimi in raznovrstnimi prireditvami. Tako bodo v letošnjem oktobru gos-

titelji pevskemu zboru iz Aumetza, v novembru pripravljajo proslavo ob Dnevu republike, v decembru pa bo otroke članov društva obiskal dedek Mraz z novoletnimi darili. Kljub začetniškim težavam so uspeli organizirati slovenski dopolnilni pouk za svoje otroke, ki ga že od aprila meseca vodi učiteljica Nevenka Bura, ki to nalogo opravlja tudi v francoskem Aumetzu in Merelnbachu. Kot pravi predsednik Kranjc, ki je doma iz Ptujca, bi srčno radi navezali stike s kakšnim bistriškim delovnim kolektivom, ki bi jim morda lahko pomagal s športno opremo, kar bi še poživilo društveno dejavnost.

Gotovo bomo na straneh Krajana zvedeli še marsikaj o teh dveh naših društvih, ki daleč v svetu s tolikim ponosom nosite ime in podobo našega Snežnika.

V želji, da se spletejo nove vezi med domom in članstvom obeh društev, ki smo ju tokrat predstavili, objavljamo tudi društvene naslove:

SLOVENSKO DRUŠTVO SNEŽNIK
N.S.W. WODONGA – ALBURY
AUSTRALIA

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO „SNEŽNIK“
257 RUTE D'ESCH
LUXEMBOURG

Vojko Čeligoj

Bistriški ansambli za nadaljevanje izgradnje osnovne šole

Dolgo vrsto let se v nekaterih, predvsem kulturniških in turističnih krogih, govori o Titovem trgu in Guranjem kraju kot nekakšnem centru kulturnih in zabavnih dogajanj pri nas. Da je izbira tega kraja za organiziranje različnih poletnih prireditev primerna, je bilo že večkrat dokazano: spomnimo se samo izjemnega koncerta The Golden Gate Quarteta in zadnje večje prireditve ob letošnjem praznovanju 40-letnice osvoboditve, ko je občinstvo s hvaležnostjo sprejelo tudi nekatere nekoliko manj kvalitetne „nastope“ in je postalo očitno, da so tovrstne kulturne in zabavne prireditve postale nujnost.

Zaradi vseh teh vzrokov je Zveza kulturnih organizacij v povezavi z bistriškimi turističnim društvom želela še enkrat „testirati“ teren in si pridobiti izkušnje za izpeljavo programov v naslednjih poletjih. No, pa o tem še kdaj drugič. Sedaj pa o sami prireditvi: Večina zabavnih in narodnozabavnih ansamblov se je vabilu za sodelovanje na koncertu ljubeznivo odzvala. Da ne bomo zavlačevali: kar 12 skupin je zabavalo čez 1500 prisotnih od osmih vzečer do treh zjutraj. Izkupiček je znašal okroglih 30 st. milijonov (čistih 25 milijonov). Tako je bilo tudi dogovorjeno, da bo čisti izkupiček namenjen nadaljevanju izgradnje osnovne šole.

Bistriškim skupinam sta se pridružila tudi Deseti brat iz Kopra in kantavtor Bojan Rajh iz Ljubljane (zaljubljen v Brkine, 6-kratni udeleženec brkinskih MDA).

Čprav ni namen tega pisanja, da bi dajali ocene posameznih nastopov, pa vendarle ne moremo mimo nekaterih

ugotovitev: Na Bistriškem se lahko pohvalimo z dokajšnjo ponudbo izvajalcev solidne zabavne in plesne glasbe. Tudi „obrtiška“ raven je zadovoljiva. Žal se pri večini konča pri reproduktivnem izvajanju, manjka pa izvornih melodij in besedil. (Izjemi sta Odmev in Viktor). Zatorej stihopisci in komponisti, pozor...! Velika osvežitev je bil nastop vokalnih solistk, ki si jih zaradi naše konservativnosti še pred par leti ni bilo mogoče skorajda niti sanjati.

Ansambli so se specializirali za določene glasbene vrste. Skupin, kot so bili Veseli Bukovčani, VE-BI, Primorci ali nekdanji Feniksi, ki so se lotili prav vsega, ni več. Pohval-

no je, da je pri narodnozabavnih izvajalcih čutiti mehkejšo ugodje, čeprav igrajo ostrejše, bolj alpske melodije. Škoda, da nam tudi le-tu manjka originalnih viž in besedi.

Za nameček: na RTV Ljubljana venomer tožijo o tovrstni nepokritosti, torej še ena priložnost za talente.

Kaj pa menijo sami nastopajoči!

Pravijo, da se bodo takšnemu vabilu odzvali tudi prihodnjič. Ne morejo pa mimo takšnih pomanjkljivosti, kot je slabo uglašeno ozvočenje, ali pa pomoč organizatorjev, ki so na začetku preveč izpustili „vajeti“ iz rok in so si nekateri izvajalci privoščili več, kot bi si lahko.

Za vse pa je veljal problem, pri rešitvi katerega bomo morali prihodnjič sodelovati vsi. Gre za vprašanje onesnaženja. Razbite steklenice, škripanje strtih plastičnih kozarcev, onesnaženi toaletni prostori, niti ene košarice za odpadke, pa še in še... Pa vendarle ob vsem skupaj ni dvomiti v uspeh koncerta. (V premislek vsem skupaj ponujamo pobudo za pomoč pri reševanju Premeškega gradu!). Spodobiti se na koncu zahvaliti se, razen nastopajočim, tudi Tiskarni TINPO iz Postojne, SGP Primorju, našim vojakom pa še komu...

D.B.

Pred jubilejem nogometaši v nepremostljivih težavah?

Nogometni klub BISTRICA, ustanovljen leta 1926. Zgoraj od leve proti desni: Frane Perkan (Špehov), Franc Marinčič (Matevžev), Kristjan Hodnik, Stojan Ličan, Jože Žnidaršič (Lujkotov).

Srednja vrsta: Franc Derenčin, Konrad Pavšek, Srečko Batista.

Sedijo od leve: Ado Batista, vratar Jože Zajc z napisom kluba BISTRICA in Franc Raspor iz Klane, kapetan ekipe je bil Jože Zajc.

(Fotografija izdelana leta 1927 v ateljeju Maraž)

Nogometni klub Transport, ki bo prihodnje leto slavil svojo 60-letnico, je verjetno v doslej največjih težavah. Klubska blagajna je prazna, lani začeta adaptacija nogometnega igrišča na Partizanskem hribu je ogrožena zaradi finančnih težav. Čeprav je bilo doslej v sanacijo igrišča vloženi skoraj 3,5 milijone din, pa manjka trenutno še 520 tisoč din za dokončanje predvidenih del, kar pa predstavlja trd oreh pri zbiranju manjkajočih sredstev. Zaradi finančne krize in ker nimajo doma ustreznega igrišča, so mladinci vezani na igranje v drugih krajih in so morali prekiniti z nastopi v republiški ligi.

Dejstvo je, da se z odejo pokriješ le toliko, kolikor je dolga in nič več in to velja tudi za bistriški nogomet. Izredno težka gospodarska situacija pušča sledi tudi na športnem področju. Finančne težave so v zadnjem obdobju zreducirale število nogometnih klubov v naši občini iz treh na le enega, pa še ta je v nezavidljivi situaciji.

Bistriški nogometaši pred pričetkom tekme na igrišču na Partizanskem hribu

Posnetek iz leta 1949

Glavna naloga nogometnih zanesenjakov v letošnjem letu je bila usposobitev igrišča. Zgrajena je bila kompletno nova drenaža igrišča, odvodni kanali za meteorne vode, zgrajeno vodovodno omrežje za zalivanje igrišča v sušnem obdobju ter postavljena zaščitna ograda na treh straneh igrišča. V teku so zadnja dela pri ureditvi igralne površine in tribun. Pri fizičnih delih na igrišču so s prostovoljnim delom sodelovali sami nogometaši, pripadniki JLA, mladina – udeleženci z akcije MDA BRKINI 85. Da so se lahko navedena dela izvršila, gre posebna zahvala domačim delovnim organizacijam, ki so v okviru danih možnosti nudile takšno ali drugačno pomoč.

Vodstvo kluba je v poletnih mesecih poskrbelo za novega trenerja, ki trenutno služi vojaški rok v našem mestu. Novi trener je z izredno strokovnostjo in voljo znal motivirati igralce in ustvariti novo homogeno ekipo tudi z novimi igralci, ki so prišli iz PLAME. Članska ekipa je dosedaj zabeležila lepe uspehe, saj je v gosteh v pokalni tekmi premagala PIVKO z rezultatom 5 : 2, doma pa premagala LAVNO 1 : 0 in ekipo ŽELEZNIČAR iz Divače 2 : 1.

Še lepše in spodbudnejše rezultate so dosegali mladinci v republiški ligi. Kot gostje so najprej premagali Izolo z rezultatom 3 : 2 in nato v Piranu z istoimenskim moštvom igrali neodločeno 2 : 2. Nato pa je sledila prekinitev nastopanja v ligi zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in neresenega vprašanja prevozov.

Zemeljska dela za igradnjo betonskih tribun

Žal lahko ugotovimo le, da imamo mlade nadarjene fante, ki so voljni trenirati in igrati nogomet, da pa se jim zaenkrat kljub vsej dobri volji in pomoči zainteresiranih ne more nuditi ustreznih pogojev, da bi dosegli prepoved nogometa pri nas, ki si ga vsi vendarle želimo.

Sedanja ekipa NK TRANSPORT, v sezoni 1985/86

Kljub vsemu vztrajajo nogometni navdušenci pri svojem delu in obljublajo, da bodo dokončali sanacijo igrišča do konca oktobra ter tako dostojno obeležili pomemben jubilej v naslednjem letu, ko bo klub slavil 60-letnico igranja nogometa v našem kraju.

T.Z.

Izredno uspešna sezona balincarjev

V zadnjih letih se je v našem mestu izredno razvila športna panoga — balinanje. Vse večja množičnost rekreativcev pa je prinesla tudi kvaliteto. Občinska balinarska vzeza združuje danes že 8 klubov s približno 250 tekmovalci. Osnova vsem tekmovalnim uspehom v minuli sezoni pa je nedvomno v kadrih, ki so jih vzgojili iz domačih vrst balincarjev. Tako skrbi za razvoj balincarjev kar 7 inštruktorjev. V svojih vrstah imajo tudi sodnike, in sicer 6 republiških in kar 21 občinskih.

K hitrejšemu napredku v balinanju pa je pripomoglo urejeno 4-stezno balinišče pri Domu upokojencev. V minuli sezoni sta prvič v republiški ligi tekmovali kar dve ekipi iz naše občine, in sicer PLANINC iz Ilirske Bistrice in PLAMA iz Podgrada. Po prvem delu prvenstva je boljše kazalo podgrajski PLAMI, saj je bila uvrščena tik pod vrhom, medtem ko je bila ekipa PLANINCA presenetljivo v spodnjem delu prvenstvene razpredelnice. V drugem delu prvenstva pa je ekipa PLAME nekoliko popustila, medtem ko je ekipa PLANINC dobesedno pometla z vsemi nasprotniki, dosegla pet zaporednih zmag in osvojila prvo mesto v zahodni republiški ligi.

Ekipa PLAME je nastopala v sledeči postavi: Drago Štunf, Franc Dovgan, Metko Rusjan, Slavko Perkan, Franc Požar. Nekaj njihovih pomembnejših rezultatov. Izgubili so s HERMESOM 7 : 11, premagali ekipo INVALIDA 12 : 6 in igrali neodločeno z ekipo HRAST 9 : 9.

Ekipa PLANINCA je dosegla naslednje pomembnejše rezultate v republiški ligi: premagali so HRAST in ekipo INVALIDA 14 : 4 in v zadnjem srečanju še ekipo SALONITA 11 : 7.

PLANINC je nastopal v sledeči postavi: Branko Pugelj, Slavko Dolgan, Stojan Torjan, Ivan Kovačič, Ivan Urh, Stano Kapelj in mladinec Renko. Ob osvojitvi prvega mesta v republiški ligi, ki jim prinaša napredovanje v medrepub-

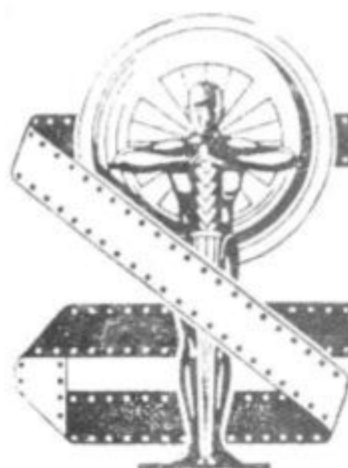
liško ligo, pa je četvorka PLANINCA osvojila še četrto mesto v Novi Gorici na pokalnem prvenstvu SRS. V času poročanja pa ekipa PLANINCA sodeluje še na drugih pomembnih tekmah republiškega ranga.

Ekipa PLANINCA bo v prihodnji sezoni nastopala v še kvalitetnejši skupini. To tekmovanje pa bo zahtevalo od tekmovalcev maksimalne psiho-fizične sposobnosti. Tekme bodo trajale praktično cele dneve. Tudi potovanja bodo draga. O načrtih za prihodnjo sezono pravi Branko Pugelj: „Prvi cilj nam je, da se obdržimo v ligi. V svoje vrste moramo vključiti čimveč novih članov, zlasti mladincev. Razširiti pa moramo tudi občinsko ligo, saj nam ta predstavlja bazo za dotok novih igralcev. Ne nazadnje pa želimo doseči ustrezno širšo družbeno podporo, da si zagotovimo potrebna finančna sredstva, brez katerih pač ne gre v tej konkurenci.“

Smemo trditi, da so balincarji v minuli sezoni dosegli lepe uspehe in upati je, da nas bodo tudi v prihodnje razveseljevali s podobnimi uspehi. S svojimi dosežki so prav gotovo dokazali, da si zaslužijo ustrezno pozornost in pomoč. Za še hitrejši razvoj balinanja pa bo potrebno razmisliti in tudi načrtovati streho nad baliniščem, ki bi prinesla solidne pogoje igranja tudi v slabših vremenskih razmerah.

Na koncu še čestitke balincarjem PLANINCA za osvojeno prvo mesto v zahodni republiški ligi z željo, da bi dosegli v prihodnosti še boljše rezultate.

T.Z.

PROGRAM KINA SVOBODA ILIRSKA BISTRICA

OKTOBER

18. 1985	UBIJALEC BREZ OBRAZA	ameriški
19., 20.	OBRAČUN NA ZLATI GALEJI	ameriški
23.	DVOJNA EKSPozICIJA	ameriški
25., 26., 27.	SMOKI JE RAZBOJNIK	ameriški

NOVEMBER

1. 1985	MLADI BOJEVNIKI	angleški
2., 3.	NOVA EMANUELA	francoski
6., 7.	LJUBEZEN	slovenski
8.	GOVORIM TI ZGODBO	risanka — ameriška
9., 10.	DAN POTEM	ameriški
11.	ZAFRKANTI	francoski
15.	SREČEN BOŽIČ, GOSPOD LAWRENCE	ameriški
16., 17.	SUPER GUŽVA NORE MISJE	ameriški
20.	SEKSI KOMEDIJA POLETNE NOČI	italijanski
22.	VROČICA LJUBEZNI	domači
23., 24.	10 MINUT DO POLNOČI	ameriški
27.	RAFAL V PUŠČAVI	ameriški
29.	GOSPODAR ZVERI	ameriški
30.	TEKSAŠKI RANGER	ameriški

Zlata selekcija v našem mestu

Zadnje dni meseca avgusta je gostovala v našem mestu „zlata selekcija“, ekipa nekdanjih športnikov — šampionov, ki so v času svojega aktivnega nastopanja osvajali evropske in svetovne naslove. Med njimi so bili deležni še posebne pozornosti Miro Cerar, Brane Oblak, Borut Bassin, pa Bečejac, Pavčič in drugi. Za razvedrilo in dobro voljo je poskrbel Tone Fornezzi — Tof.

Zlata selekcija se je pomerila z domačo občinsko reprezentanco v malem nogometu in zmagala z rezultatom 4:3. Najboljši strelca je bil Miro Cerar, ki je dosegel dva gola.

Tekmi je prisostvovalo več kot tisoč gledalcev. Čisti izkupiček tekme pa je bil namenjen Zvezi paraplegikov Slovenije. Pokrovitelj zanimivega srečanja je bil TRANSPORT Ilirska Bistrica.

Črne njive — črno smetišče — doklej?

Še pred dobrim desetletjem je bila dolinica Črnih njiv za Grajščem nad Trnovem, obrobjena z borovim gozdom Stražice in Volčjega hriba, vabljiva za staro in mlado. Prav slednji so radi v „Pečkovih dolinicah“ brcali žogo in uprizarjali prave športne turnirje.

Črne njive so redno obiskovale tudi trupe šolarjev ob šolskih športnih dnevih, kjer je na mehkih travnih površinah dovolj prostora za vse razrede bistriške šole. In danes? Črne njive so neurejeno, zanemarjeno in razrito vojaško strelišče z napol podrti „komandno barako“ ki za

vsakim strelskim obiskom „pridobi“ na kupe odvržene vsakovrstne embalaže.

Pred letom dni pa so postale najlepše travne površine Črnih njiv tudi uradno vojaško smetišče, kot bi lahko sodili po ogromnih in neštetih kupih navoženega odpadnega gradbenega materiala – uničene so bile tako še zadnje travne površine očitno odpisanih Črnih njiv.

Kako to, da nihče nič ne ukrepa, ko imamo vendar sprejet urbanistični red, pa občinski odlok o zaščiti okolice virov pitne vode. Odgovora na to vprašanje niso dobili niti delegati na zborih občinske skupščine, čeprav so ga večkrat postavili.

Le kdo nam žaga zeleno vejo, na kateri sedimo?

Vojko Čeligoj

Iz kulturnega življenja

V sodelovanju z zamejstvom sta našo knjižnico Makse Samsa obiskala pesnik Aleksij PREGARC ter slikar Demetrij Cej iz Trsta. Oba umetnika je predstavila ravnateljica Kosovelove knjižnice iz Sežane, Lučka Čehovin. „Temelji mojega vrta“ je tretja pesniška zbirka A. Pregarca. Izredno lepo je prebral nekaj svojih pesmi. Povedal je tudi veliko zanimivosti iz tržaškega kulturnega življenja. Niso pa pesmi edino kar ga privlači. Piše tudi eseje, zelo uspešen je pri pisanju dram in pri režiranju.

Slikar Demetrij Cej nam je predstavil lepo zbirko slik s kraškimi motivi. Uporablja umetne materiale in celo drobce razbitega stekla kot protest proti uničevanju narave. Te umetniške slike so razstavljene v prostorih knjižnice.

Za popestritev kulturnega večera so nastopali učenci Glasbene šole ter recitatorka Nadja Jojmo.

D.Ž.

UČENCI OSNOVNE ŠOLE
prošijo krajane, da glasujejo

Z A I

Na novi šoli nas je preko 500 učencev. Imamo lepe in sodobno opremljene učilnice, nimamo pa telovadnice. Take šole so v Sloveniji sila redke. Kaj pomeni za nas telovadnica? Pomeni

**ZDRAVJE, SPRETNOST, GIBČNOST,
MOČ, VESELJE IN RAZVEDRILLO,
USPEH V NAŠEM ŠPORTU!**

Prepričani smo, da boste na referendumu glasovali ZA gradnjo telovadnice.

IZDAL: KK SZDL Krajevne skupnosti Ilirska Bistrica
Glasilo izhaja občasno

GLAVNI IN
ODGOVORNI UREDNIK: Popit Ivan

UREDNIŠKI ODBOR: Franc Munih, Vojko Čeligoj,
Boža Rozman, Zmago Trebec,
Dimitrij Bonano

FOTO: Emil Maraž, Vojko Čeligoj, P. Nikolič
OBLIKOVALEC: Edvard Seles
NAKLADA: 1000 izvodov
RAZMNOŽIL: Edvard Ušenik, Kadišnikova 8,
Ljubljana

Glasilo je po 6. točki 1. odstavka 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju Sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72, prosto plačila prometnega davka.